

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A. 1859.

Zaterdag, 25 Junij.

N. 51.

HOOFD-BUREAU: Te Batavia bij H. M. VAN DORP; te Samarang bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te Soerabaja bij E. FUHRI & Co.; te Pasareoan bij WEIJERMANS & Co.; te Cheribon bij BLOK & RUZETTE; te Tagal bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te Madisoen bij G. A. NOGENRAAD; te Padang bij H. R. VAN WIJK, Rzn. en voor Nederland bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor Batavia..... f 12.50.
" " " " " Java..... " 12.50.
" " " " " Buitenbezittingen..... " 17.50.
" " " " " Nederland..... " 22.50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de vijf woorden Bij eerste of meerdere herhaling 25 " " " " " Behalve het Zegel voor den Leide.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

JAVA-BODE. — 2^e HALF JAAR 1859.

De ondergeteekende, administrateur van den JAVA-BODE, noodigt allen, die met hun ABONNEMENT op dit dagblad wenschen voort te gaan, of zich mogten willen abonneren, beleefd doch dringend uit, hem daarvan TEN SPOEDIGSTE HUNNE OPGAVEN TE DOEN TOEKOMEN. De gang der gebeurtenissen in het Westen doet, nu de oorlog eenmaal uitgebroken is, met elke mail belangrijker tijdingen verwachten. De dagelijks stijgende belangstelling van het publiek in die gebeurtenissen, en het daardoor steeds toenemend aantal abonnees van den Java-Bode, maken het volstrekt noodzakelijk, dringend bovengemelde opgave te vragen, om daarnaar de oplage te regelen. De redactie van het blad zal zich beijveren, de belangrijkste en geloofwaardigste tijdingen, die rechtstreeks uit Europa's groote steden van de best ingelichte Correspondenten ontvangen worden, zoo spoedig en volledig mogelijk ter kennis van de lezers te brengen.

De Administrateur,
H. M. VAN DORP.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van 5 Junij 1859 No. 11 zijn benoemd:

tot eerevoorzitter van het collegie van curatoren van het Gymnasium Willem III, mr. A. Prins, waard. vice-president van den raad van Nederlandsch-Indië;

tot curatoren:
T. Ament, oud-directeur der middelen en domeinen,
Dr. P. Bleeker, dirigerend officier van gezondheid der tweede klasse, lid der hoofdcommissie van onderwijs in Nederlandsch-Indië.

G. F. de Bruijn Kops,
J. W. C. Diepenheim, directeur van finantiën,
Jhr. mr. F. Junius van Hemert,
C. F. W. Wiggers van Kerchem,

Mr. T. H. der Kinderen, griffier bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indië.
Mr. W. Rappard, officier van justitie bij den raad van justitie te Batavia.

G. Suermont,
G. H. Uhlenbeck, directeur der burgerlijke openbare werken.
F. van Vollenhoven, wd. hoofd-ingenieur van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië.

N. H. Whitton, kolonel, chef van het wapen der artillerie, terwijl bij besluit van 21 Junij daaraanvolgende no. 24 aantekening is gehouden van de mededeeling van het collegie voornoemd van 18 Junij 1859 no. 1, dat door hetzelfde in eene door den eerevoorzitter geconvoceerde vergadering zijn benoemd:

tot president, T. Ament.
tot secretaris, C. F. W. Wiggers van Kerchem.
zullende overigens de leden in de navolgende orde zitting nemen.

G. H. Uhlenbeck,
N. H. Whitton,
G. F. de Bruijn Kops,
J. W. C. Diepenheim,
Mr. W. Rappard,
Dr. P. Bleeker,
Mr. T. H. der Kinderen,
Jhr. mr. F. Junius van Hemert,
G. Suermont,
F. van Vollenhoven.

Civiel Departement.

Ontheven:

Eervol, van de tijdelijke waarneming van het ambt van vice-president van den raad van Nederlandsch-Indië, mr. A. Prins, lid in den raad van Nederlandsch-Indië; onder dankbetuiging voor de goede en beleidsvolle wijze, waarop hij dat ambt heeft waargenomen.

Voorloopig opgedragen:

De waarneming van het ambt van vice-president van den raad van Nederlandsch-Indië aan het oudste lid in benoeming van dien raad, A. H. W. baron de Kock.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den referendaris ter algemeene secretarie D. W. Schiff.
Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den secretaris der residentie Tagal P. J. van Breda.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den administrateur der timijnen te Marawang (Banka), P. Mensinga.

Benoemd:

Tot assistent-resident van Palembang, tevens magistaat en fiscaal, A. Fitz Verploegh, laatstelijk secretaris der residentie Batavia, onlangs van verlof naar Nederland teruggekeerd.

Militair Departement.

BIJ DEN GENERALEN STAF,

Bevorderd:

Tot luitenant-kolonel, de majoor, sous-chef F. W. R. jonkh. Flugl van Aspermont.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

Overgeplaatst:

Als chef van het materieel bij het hoofd-bureau der artillerie, de majoor J. L. Moerman, thans commandant der artillerie in de tweede militaire afdeeling op Java.

Bevorderd:

BIJ HET MATERIEEL,

Tot luitenant-kolonel, de majoor G. J. M. baron van Reede van Oudtshoorn, commandant der artillerie in de derde militaire afdeeling op Java; met bepaling, dat hij in die betrekking zal continueren.

Tot majoor, commandant der artillerie in de tweede militaire afdeeling op Java, de kapitein C. A. N. Boers, van het personeel.

BIJ HET PERSONEEL.

Tot kapitein, de eerste luitenant J. H. Betz, van het materieel. Tot eersten luitenant, de tweede luitenant W. A. Heermans, van het personeel.

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE.

Bevorderd:

Tot betaalmeesters der eerste klasse, de adjunct-intendant J. P. N. Dieudonné en F. F. K. Stijelman.

Tot adjunct-intendant, de aspirant-betalmeester J. Milder en de aspirant-intendant C. Zubli.

Tot betaalmeester der tweede klasse, de aspirant betaalmeester T. A. P. G. Hees.

ADVERTENTIE.

Postkantoor.

Landmail van Julij.

De Directeur der posten te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat, de eerste mail-stoomer in Julij den 8sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Donderdag den 7den Julij aanstaande:

a. des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.
b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Biliton en Rionw.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat op een nader door den resident van Batavia te bepalen dag, in de eerste helft der maand Julij aanstaande, ten kantore van den resident voornoemd, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67) zal worden uitbestede de levering van laadpraauwen tot het overvoeren voor gouvernements rekening van personen, paarden, slagvee, gelden en goederen en zout van Batavia naar Tanara, Bantam en Bekassi, en omgekeerd van die plaatsen naar Batavia.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat op een nader door den resident van Batavia te bepalen dag, in de eerste helft der maand Julij aanstaande, ten kantore van den resident voornoemd, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67) zal worden uitbestede de levering van laadpraauwen tot het overvoeren voor gouvernements rekening van personen, paarden, slagvee, gelden, goederen en zout van Batavia naar Tanara, Bantam en Bekassi, en omgekeerd van die plaatsen naar Batavia.

Narigten gevraagd zijnde omtrent zekeren Eugène Dalligny, Franschman van geboorte, van wien gezegd wordt, dat hij vermoedelijk tusschen de jaren 1815 à 1820 alhier overleden zou zijn, zoo wordt een iegelijk aan wien iets daarvan mogt bekend zijn, beleefdelijk verzocht den Resident van Batavia daarmede in wetenschap te willen stellen.

Op den 15den Julij 1859, des morgens te 9 uren, zal door den onderintendant in de 2de militaire afdeeling ten zijnen buree te Samarang, andere nadere goedkeuring van het gouvernement, worden uitbestede de levering van 60 piccolo paarden, ten behoeve van het militair departement in de wester-afdeeling van Borneo.

Benodigd bij het commandement der zeemagt en de inspectie der Marine, een klerk, de noodige bekwaamheid bezittende tot het houden der agenda en zulks op eene voorloopige bezoldiging van f 60 's maands.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den hoofd-commies bij voornoemd commandement.

De wd. hoofdadministrateur der marine maakt bekend, dat hij, naar aanleiding van het bepaalde bij art. 2 der publicatie van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, in dato 16 Julij 1851, opgenomen in de Javasche Courant van den 19den daaraanvolgende, brengt de directeur van financiën ter kennis van het algemeen, dat het bedrag der onder ultimo Mei in wandeling zijnde receptissen was f 15,703,631, en dat tot

waarborg daarvan zijn afgezonderd f 3,757,023 aan zilveren munt en 18,567,825 aan koperen munt, of f 3,376,788 minder dan voor de in omloop zijnde receptissen moest zijn gedeponeerd, hetgeen een gevolg is van de naar Nederland tot vermunting gedane verzendingen van koperen munt, en van bevolene, doch nog niet bewerkstelligde mutatiën bij sommige der dets.

De resident van Batavia maakt bekend, dat ten zijnen kantore des voormiddags te 10 uren, van de ondervolgende dagen, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), bij afslag zullen worden uitbestede:

Op Dingsdag, den 26sten Julij 1859.

a. De levering van voeding aan de gecondemneerden tot dwangarbeid, in de stad en voorsteden van Batavia en te Meester-Cornelis.
b. De levering van kleedingstukken ten behoeve der tot dwangarbeid veroordeelde personen in Nederlandsch-Indië.
c. De levering van kleedingstukken voor de politie- en justitiendienaren in Nederlandsch-Indië.
d. De levering van vivres, voor de opvarenden van de gouvernements schoeners en kruisboten; alsmede van diverse benodigdheden ter verzending naar elders.
e. De levering van diverse vaatwerken.
f. De levering van pakketten, tot berging van koperen centen.

Op Vrijdag, den 29sten Julij 1859.

g. De levering van gras voor de postpaarden te Weltevreden, Bidara-Tjina en Tanjong-Oost.
h. De levering van onharige padi of padi goendil, voor de postpaarden in deze residentie.
i. De levering, voeding enz., voor de in het chinesche hospitaal verpleegd wordende personen.
k. De levering van voeding voor in het stadsverband verpleegd wordende personen.
l. De levering van ijzeren halsbanden voor de tot dwangarbeid in den ketting veroordeelde personen.
m. Het bewasschen en reinigen van kooi- en baksgoederen.
n. De levering van sabels met scheden en koppels voor de politie- en justitiendienaren in Nederlandsch-Indië.
o. De levering van koelies ten dienste der civiele administratie.
p. De levering van koelies voor de uitlossing, weging en storting van alhier, over zee, aangevoerde gouvernements koffij.
q. De levering van doodkleederen, kisten enz., alsmede het doen begraven van in het stadsverband overleden personen en chinezen.

r. De overbrenging van de reede naar de stapelplaats te Batavia der van elders alhier aangebragte gouvernements houtwerken.

De begroting en voorwaarden der hiervoor bedoelde leverancien en aannemingen gedurende het jaar 1860 liggen ter inzage ten residentiekantore.

Gadinghebbenden gelieven vóór of op die dagen hunne inschrijvingsbiljetten, behoorlijk verzegeld, op dat kantoor in te dienen en bij de uitbesteding tegenwoordig te zijn, of gemagtigden zenden.

Huis-Collecte.

De huiscollecte voor de R. C. armen te Batavia, over het 2de kwartaal 1859, zal gehouden worden als volgt:

Op Maandag, den 27sten Junij 1859, in de stad, door den heer H. Ernst.

Op Dingsdag, den 29sten Junij 1859, langs Gang-Scot, Tanabang, Gang-Chaulan, en Molenvliet, door den heer W. de Bruijn.

Op Woensdag, den 29sten Junij 1859, langs het Koningsplein, en Kebon-Siri, door den heer A. J. Brouwer.

Op Donderdag, den 30sten Junij 1859, langs Kramat, Meester-Cornelis en Passer-Senin, door den heer W. de Bruijn.

Op Vrijdag, den 1sten Julij 1859, langs Blijswijk, Gang-Polosan, Gang-Secretarie, Noordwijk, Batoe-Toelies, Beerendrechtlaan, Passer Baroe, Goenoeng-Saharie en Weltevreden, door den heer Brouwer.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 27 Junij, voor het woonhuis van den heer Mr. J. Graafland, op Kebon Siri, door John Pryce & Co.

en
à 2 pCt. vendusalaris, op het plein der Javasche Bank, door van Slooten, Morgan & Co.

Op Dingsdag, den 28 Junij, voor het commissiehuis van John Pryce & Co.

Op Woensdag, den 29 Junij, voor het commissiehuis van Aboeking Dennison & Co.

en
à 2p Ct. vendusalaris, op het Heemradenplein, door John Pryce & Co.

Op Donderdag, den 30 Junij, voor het commissiehuis van Gebr. Roselje & Co.

Op Vrijdag, den 1 Julij, voor het commissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in den navolgenden boedel:

Door de Agenten der Samarangsche Weeskamer te Patti, van wijlen den heer Jan Eibrecht Temminck.

Aangekomen Vreemdelingen.
van den 22 tot en met den 24 Junij.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. G. de Röver, uit het Hospitaal. — W. P. van den Burg, van Nederland. — J. van der Meersch, van Idem. — J. Lamie, van Idem. — M. G. J. A. Huisman van Dueren, van Idem. — B. L. van Daalen Wetters, van Idem. — A. Dronkers, van Idem. — G. J. Coster, van Idem. HOTEL WILLEM II. J. C. de Vriese, van Soerabaja. — H. Aspgreen, van Adelaide.

JAVA HOTEL. Geo. G. Wells en echtgenoot, van Adelaide. — H. J. Janssen en familie, van de Reede. — Kaurinen familie, van Idem. — Kalkläser en echtgenoot, van Idem. — F. K. N. van Bijlevelt, van Weltevreden. — W. A. J. Kuller, van Soerabaja. — H. de Brieder, van Samarang. — G. Freijburg, van Magelang. — H. M. N. de Haan, van Pamanoeakai.

Vertrekkende Personen.

Van der Meer Mohr.

Advertentiën.

Getrouwd:
ROBERT WILLIAM THOMSON
met
CLARA HERTZ.
Batavia, 18 Mei 1859. (1990)

Getrouwd:
W. E. VAN SPALL
met
J. E. JOOSTEN,
Wed. Van Gehren.
BATAVIA, 22 Junij 1859. (2041)

Getrouwd:
C. J. SCHINDLER,
Kapitein der Infanterie.
met
G. A. REINDERS.
MONTRADO, 26 Mei 1859. (2027)

Bevallen van een dood geboren Kind, Jonkvrouw
Goldman, geliefde echtgenoot van
L. MEIJER.
BATAVIA, den 12 Junij 1859. (2022)

Bevallen van eene DOCHTER, A. H. Van Lingem, Migel.
BATIE, 16 Junij 1859. (1958)

Bevallen van eene DOCHTER, J. C. van Deinse, Do-
minicus van den Bussche.
BATAVIA, 18 Junij 1859. (2050)

Bevallen van eene DOCHTER, P. J. P. Liefstink, geb.
Hagel van der Goes.
SALATIGA, den 3den Junij jl. (2023)

Op den 6den Mei 1859 overleed te Batavia, **George**
Harald Trompheller, Gep. Majoor der Infanterie,
Ridder M. W. O. 4de klasse, mij nalatende 3 kinderen,
te jong om hun onherstelbaar verlies te beseffen.
H. F. TROMPHELLER,
geb. Nicolaas.
(1989)

Eenige Kennisgave.

Heden werd ons, de jongste onzer twee lievelingen,
Achille, Eduard, geboren den 5 dezer, weder door den
dood ontruk.

J. H. E. BRUNO.
E. C. BRUNO, van Gujlik.

BATAVIA, 18 Junij 1859.
Eenige kennisgeving (2003)

Na een kortstondig smartelijk lijden, overleed in den
morgen van heden, in den ouderdom van 48 jaren,
de heer **Jan Constantijn Teengs**, in leven pre-
sident van de Factory der Ned. Handel-Maatschappij,
diep betreurd door zijne nagelatene weduwe en kin-
deren, betrekkingen en vrienden.

H. T. WARNSINCK, wed. J. C. Teengs.

BATAVIA, 15 Junij 1859. (2053)
Eenige kennisgeving.

De wonde mij acht maanden geleden getroffen door het
overlijden van mijn eenigst zoontje, werd heden weder
opengereten door het onherstelbaar verlies mijner dier-
bare gade, vrouwe **Johanna, Adriana, Kleijn**, na een kort-
stondig lijden van zes en dertig uren.

(2026) J. C. BOTTER.

Eenige kennisgeving.
Omstreef, 20sten Junij 1859.

VENDUTIE

Maandag, 27 Junij 1859,

à 2 pCt. Vendusalaris,

Op het plein der Javasche bank, door

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van 137 fraaije

en groote

SUMBAWA

PAARDEN,

waaronder vele spannen **WAGENPAARDEN** en
RIJPAARDEN, pas aangebragt pr. **Fatal Sé-**
roer en van af heden op voornemensd plein te bezig-
tigen. (1998)

Op de Vendutie

van Maandag, 27 dezer,

zullen de ondergeteekenden almede verkoopen:

20 bijzonder fraaije en groote
KOEBEESTEN,
waaronder verscheidene botette.

(2031) VAN SLOOTEN, MORGAN EN CO.

Vendutie

Op Maandag, den 27sten Junij 1859,

voor het woonhuis van den Wed. G. Heer

Mr. J. Graafland op Kebon-Sirie,

door

JOHN PRYCE & CO.,

van een keurig netten inboedel.

Zaturdags te voren te bezichtigen. (2011)

VENDUTIE

op Dingsdag, den 28sten Junij 1859,

voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & Co.,

à 4 pCt. Vendusalaris,

van diverse

L I J N W A D E N,

een groote partij

Aardewerk,

Wagenpassement, Provisien, Patjols, 50 zakken Rijst, enz.

en ten 11 ure precies

de ondervolgende perceelen:

- 1e. Een Erf, bebouwd met een Steenen Huis, met
pannen gedekt gelegen op **Angkee**, (Westerveld)
bij verponding geregistreerd onder . . . No. 3134.
- 2e. Een idem. idem. idem No. 3135.
- 3e. Een idem. idem. idem No. 3137.

(2005)

Op de Vendutie

van Dingsdag, den 28sten Junij,

zullen als nog worden verkocht:

- 6 kisten DOEKEN.
- 1 kist KAENPANDJANGS.
- 1 " DEURSLOTEN.
- 1 " HANGSLOTEN.
- 1 " MESSEN, en

26 Krandjans Suiker.

(2035)

JOHN PRYCE EN CO.

OP DE VENDUTIE

van Dingsdag, den 28sten Junij 1859,

zullen worden verkocht:

53 manden Witte Suiker,

in kleine kavelingen voor huiselijk gebruik.

(2054)

JOHN PRYCE EN CO.

HOUT-VENDUTIE

Op Woensdag, den 29 Junij,

op het Heemradenplein, door

JOHN PRYCE & CO.,

van eene groote partij:

Djattie Houten Balken,

DOORKISTPLANKEN, enz. enz.

(2012)

VENDUTIE

op Woensdag, den 29sten Junij 1859,

voor het Commissiehuis van

ABEELLEN, DENNISON & CO.,

van Engelsche Zadels, Koperen en IJzeren

Deursloten, Waskaarsen, eenige vaten

Engelsch Bier,

4 balen Drill,

9 kisten Chitzen,

1 do. Orleans,

120 picols. Plaatijzer,

20 do. Giet Lood,

1 kist Bank- en Stoelen Veeeren.

wegens sluiting eener factuur:

12 kisten puik puik Portwijn à 3 dozijn.

30 " " " Cognac " 1 " "

voor rekening van belanghebbende:

Het tweede gedeelte Goudwerken,
Brillanten, enz. enz.,

hetwelk op de Vendutie van Woensdag 11, wegens tijd-
gebrek niet is opgeveild, en

ten elf ure

Een Woonhuis en Erf, gelegen op de
Voorrij, behoorende tot den boedel van wijlen
den Heer J. Pieterss. (2033)

OP DE VENDUTIE

Van den 29sten dezer,

voor het Commissiehuis van de Heeren

ABEELLEN, DENNISON & CO.

zal mede worden verkocht, voor rekening des boedels
van wijlen den Heer

J. PIETERSZ.

Een Erf bebouwd met een Steenen woonhuis met
Pannen gedekt, staande en gelegen op de **Voorrij**,
Blok L. deel 19 No. 134, bij de verponding geregistreerd
onder No. 4170.

BATAVIA, 18 Junij 1859.

(2013)

HOUT-VENDUTIE.

op Donderdag, den 30sten Junij 1859,

op Groot Roer Malakka,

achter het Commissiehuis van

ABEELLEN, DENNISON & CO.,

tegen 2 pCt. Vendusalaris, van

2000 Djattie Houten Balken.

(2039)

VENDUTIE

op Donderdag 30 Junij 1859,

voor het commissiehuis van

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van eene groote partij

AFBRAAK,

eene groote ANKERKETING, oud IJZER

en KOPER, wijders

1000 kistjes Engelsche ZEEP,

divers bewerkt IJZER- en KOPERWERK, Lamp-
en Vensterglazen, Pa funeriën, Zijden Dameskleeden,
Tafel- en Servetgoed, Handschoenen, Zwart Laken,
diverse Lijnwaden, Losse en g-zette BRILLANTEN,
STOFGOUD, enz. (2040)

VENDUTIE

Vrijdag 1 Julij 1859,

à 6 pCt. en 4 pCt. Vendusalaris.

Voor het Commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van 8 Opstallen van steen met pannen gedekt, staan-
de op **Meester Cornelis**, toebehoorende tot den
boedel van wijlen de kapitein der Chinezen

Ong Boenhian,

Voorts nog:

343 realen GOUD, BRILLANTEN, DIAMAN-
TEN, GOUD- en ZILVERWERKEN,

ETC.

(2052)

OP DE VENDUTIE

van Vrijdag 1 Julij,

zullen almede worden verkocht:

het Perceel gelegen in blok P. deel 8. No. 1. buurt of
wijk **Pakodjan**, bij de verponding geregistreerd onder
No. 7802, en

het Perceel gelegen in blok L. deel 13. No. 92 buurt of
wijk **Kampong Bandan**, bij de verponding geregis-
treerd onder No. 5159.

(2051)

VAN SLOOTEN, MORGAN EN CO.

OP DE VENDUTIE

van Vrijdag 1 Julij,

zullen de Ondergeteekenden almede verkoopen:

1 span bruine **Preanger Paarden**, hoog 4 voet

4 duim.

1 span bastard **Macassaren** Schimmels, hoog

4 voet.

1 goedg-dresseerd **Sandelwood Rijpaard**, (bruin)

hoog 4 voet 2 duim en de bekende **Race merrie**

Songket tevens gedresseerd **Rijpaard**, hoog

4 voet 3 1/2 duim.

benevens:

2 in Europa expresselijk voor Java vervaardigde

PADIE DORSCHMACHINES,
waarvan er reeds een dergelijke te **BANDONG** op het

Etablissement **SOEKASAHIT** in werking is, konnende
in de 24 uren minstens

13 Tjaing Padie

schoon afdorschen met zeer weinig brekage.
Nader informatiën te bekomen bij
(2049) VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.

VENAUTIE

Op Maandag den 4 Julij aanstaande, zullen de ondergeteekenden, wegens vertrek, ten huize van den Heer J. A. STOK op Tandh Abang, VENDUTIE houden van deszelfs uiterst netten **INBOEDEL**, bestaande hoofdzakelijk uit:

- Een elegant en solide bewerkt ameublement de Salon van massief mahonijhout, bekleed met rood velour d'Utrecht.
- Een dito dito en médaillon voor Boudoir, bekleed met rood gebloemd Satijn.
- Consoles met Spiegels in den voet en wit marmeren bladen.
- Diverse Tafels met marmeren bladen.
- Etagères, Toilet duchesse, Speeltafels en Kasten.
- Linnen- Hang-, Boeken- en Zilver-Kasten.
- Een groote prachtige Psyché marquise (alles van massief mahonijhout).
- Een marmeren Eettafel bestaande uit 6 Bladen.
- Een voor dit klimaat vervaardigde Pianino van de beste te Leuwarden.
- Fraaije Spiegels, Schilderijen, Lampen en Pendules.
- Ijzeren Ledikanten voor 1 en 2 personen en voor kinderen.
- Porceleinen Eet- en Thee-Serviezen.
- Een zeer fraai dessert Servies met een stel glazen van fijn geslepen Boheemsch Kristal.
- Modern Zilver- en Pleetwerk.

Wijders:

- 4 spannen perfect gedresseerde Wagenpaarden.
 - Een span Vossen, Merries, hoog 58 Eng. dn.
 - Een span Isabelle.
 - Twee spannen Batta's (buitengewoon hardlopend).
- Vervolgens:**
- Een Coupé uit de fabriek van HERMANS te 's Hage, zoo goed als nieuw.
 - Een Milord.
 - Een dito.
 - Een Vis à Vis.
 - Een Palanquin.
 - Op Zondag te voren den 3den Julij voor een ieder te bezichtigen.

GEERS. ROSELJE EN Co.

Op de Vendutie

van 4 Julij a. s. ten huize van den Heer J. A. STOK, zal mede worden verkocht:

- Een gezond en perfect gedresseerd Appelschimmel **RIJPAARD**, (astaard Makassar-Persiaan), hoog 4 vt. 2 dm., toebehoorende aan den Heer A. W. KINDER DE CAMARECO, alsmede:
- Een gezond en hardlopend zwart Batta **WAGENPAARD**, zijnde overgebleven van een span.

GEERS. ROSELJE & Co.

VERKOOP VAN JAPANSCH GOEDEREN.

Op Dingsdag, den 5den Julij 1859, zullen de ondergeteekenden in publieke veiling voor hant Commissiehuis verkoopen, bij kleine kavelingen, à 4 pCt. Vendusalaris,

- een groot factuur JAPANSCH goederen, aangebragt per „Oldenbarneveldt” bestaande uit fraaije KOPJES en SCHOTELJES, Bezems en Nachtspiegels.

De monsters zijn van heden af bij hen te bezichtigen BATAVIA, 23 Junij 1859.

JOHN PRYCE EN Co.

Pas ontvangen met het schip *Willem Kroonprins der Nederlanden*, een factuur

Hollandse Provisiën

- waarbij HAMMEN, GEROOKT VLEESCH in blikken en geëmballeerd, SAUCIJS DE BOLOGNE, Gerookte Ossenhaasjes, Ossen-tongen en Zalm,

PUKE ZOETEMELKSCH KAS, BIER OP HALVE KRUIKEN, ENZ. VAN DER MEULEN Co.

Militaire Societeit Concordia

THE-DANSANT

voor HH. Leden en hunne Dames, op **Zaterdag, den 25sten Junij a. s.** Namens de Directie. De Secretaris, BRUGMAN.

(2014)

LOGE DE STER IN HET OOSTEN.

Receptie in den 1sten graad, Op Donderdag, den 30sten Junij 1859, des avonds ten 8 ure. De 1e Secre'aris, G. P. J. OCKERSE.

(2023)

Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in Oost-Indie.

Algemeene Vergadering op Woensdag, 29 Junij 1859, des avonds ten half acht ure precies, in de Societeit de Harmonie.

- Ballotage.
- Wijziging van art. 55 en 20c, van het reglement voor de spaarbank.
- Oprigting van een reservefonds der Maatschappij.
- Mededeelingen van verschillenden aard.

De Secretaris, J. MUNNICIL.

(2010)

HET COLLEGIE VAN CURATOREN

VAN HET

gymnasium WILLEM III

noodigt belanghebbenden uit, welke aanbiedingen wenschen te doen tot verkoop of verhuur van gebouwen of erven te *Batavia*, geschikt voor een tijdelijk of definitief gymnasium, die intezenden met volledige opgave van voorwaarden vóór den 8sten Julij aanstaande.

Namens het Collegie voornd:

Het Lid en Secretaris,

C. F. W. WIGGERS VAN KERCHM.

(2028)

HET COLLEGIE VAN CURATOREN

VAN HET

gymnasium WILLEM III

noodigt alle in Nederlandsch Indië aanwezige personen, die geneegen mogten zijn, zich als docenten aan de inrigting te verbinden, uit, om zoo spoedig mogelijk schriftelijk opgave te doen van de vakken waarin zij bevoegd zijn onderwijs te geven, en daarbij alle zoodanige mededeelingen te voegen, als zij ter beoordeeling van de vraag, of al dan niet wenschelijk is van hunne diensten als docenten gebruik te maken, nuttig zullen achten.

Namens het Collegie voornd:

Het Lid en Secretaris,

C. F. W. WIGGERS VAN KERCHM.

BATAVIA, 22 Junij 1859.

(2029)

Verkrijgbaar bij de Ondergeteekenden:

- 1 dubbele Buks van Lepage,** Système Lefauchaux à bascule, met de noodige bijzaken, compleet.
- 1 dito Jagtgeweer voor hagel en kogel.
- 1 „ Revolver buks.
- 1 „ Revolver-zakpistool.

eene mooie collectie

PAARDEN PLATEN IN PORTEFEUILLE.

(2050)

VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

RACE ZADELS.

(2044)

bij ABEELN, DENNISON EN Co.

600 picols RIJST MENIER, van *Indramatjoe*, bij kleine hoeve lheden à *Con-tant*, bij ABEELN, DENNISON EN Co.

(2037)

Verkrijgbaar:

MILITAIRE VERSIERSLEN;

ook kunnen EPAULETTEN en FOURAGERES van rang worden veranderd, alsook bijzonder mooi worden schoongemaakt; zoomede **GOUDEN en ZILVEREN BORDUURSLS.**

Tevens worden vervaardigd alle soorten van **KOORDEN, KWASTEN, FRANJES, KNOOPZIJDE, BEURS-GARNITUREN, etc.**

bij L. KUIJK,

Passementwerker.

Batavia.

(2009)

Door de uitbreiding die hunne zaak heeft ondergaan, en om nog meer zorg te kunnen wijden aan de vele bestellingen, die zij dagelijksch ontvangen, hebben de ondergeteekenden met de laatste mail wter eenen *fransch*

KOK- PASTEI- EN SUIKERBAKKER uitgekregen, en bevelen zich op nieuw aan in de gunst van het Bataviaasch publiek tot het leveren van **DINES, SOUPERS** en verder alle bedenke-lijke artikelen hun vak betreffende. (2035) LEROUX & Co.

WOODBURY & PAGE

hebben hun

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

van Rijswijk naar Glodok

VERPLAATST,

alwaar zij tot het einde van Junij voortgaan met het vervaardigen van portretten voor Chinezen. Europeanen, welke van deze gelegenheid wenschen gebruik te maken, wordt daar'oe de gelegenheid des Woensdags aangeboden. (2015)

De Personen, die zich belast hebben met het rondzenden van eene kollekte lijst ten behoeve der huisgezinnen, die bij den brand van den 25sten Maart ll., have en goed verloren hebben, hebben de eer en het genoegen, langs dezen weg aan Heeren Inteekenaren bekend te stellen, dat de door hun zoo welwillend afgedragene gelden ten gezamenlijke bedrage van *f* 214.— met een afschrift van de kollekte lijst in handen zijn gesteld van den Heer Resident van Batavia, om onder die ongelukkigen te worden verdeeld. (1997)

LET WEL!

Ad. *f* 9000. te Koop of ad. *f* 90.— 's maands te huur:

EEN GEHEEL STEENEN HUIS

met dito Stalling en Bijgebouwen, veel ruimte bevat-tende en op eenen aangenamen stand gelegen.

Adres:

(2004)

LANGE & Co.

f 12000,—

à 6 pCt. onder 1°. Verband met borgen in leen te bekomen, bij

(1988)

H. E. LEVERT qq.

TE KOOP Het Huis en Erf,

op het *Koningsplein*, thans geoccupeerd door het **Telegraaf-kantoor.**

Te bevragen bij

(1995)

G. KINDER, qq.

TE KOOP Een BENDIE, met Paard en Tuig.

Te bevragen bij

(1992)

II. M. VAN DORP.

TE HUUR EEN HUIS in de Sekretarielaan.

Te bevragen bij

(2021)

BOSHOUWER.

TE HUUR Een steenen HUIS,

in de *Gang Kamatjorang*.

Adres

(2008)

P. J. LEIDELMEIJER.

HOLLOWAY'S PILLEN EN ZALF.

Maag en Lever ongesteldheden, graveel, geczucht, dit zijn de ziekten voornamelijk heerschende in de warme klimaten. Waarlijk eene ontzetteude lijst! toen calomel en lancet de eenige generaals waren dezelve te bestrijden. De overwinning was altijd twijfelachtig; had men de slang gekorven men had haar nog niet altoos gedood; maar vaak in s'lte hare krachten herkrijgende, viel zij op nieuw den armen lijder aan met hare vergiftigde tanden, en voerde haren buit weg, in spijt der oude generaals. De bewoners van Indië en Java stellen thans hun vertrouwen in zekerere middelen; met Holloway's Zalf en Pillen zijn zij gereed het arglistiglijk toenaderen van den vijand tegen te staan, het vergift uitteroeijen, latende elk orgaan even zoo vrij van ongesteldheid als voor den aanval. De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:

Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—

Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—

Te Batavia bij S. B. van Kleeff & Co.

- » Banjoemaas » M. S. Cheriman.
- » Poerworedjo » F. Neumann.
- » Djocjocarta » Buijn & Co.
- » Soeracarta » W. Veldman.
- » Salatiga » F. Krnthoffer.
- » Tagal » Wed. Dort.
- » Cheribon » W. Galistan.
- » Cheribon » M. Blok.
- » Samarang » H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij

de hooflagenten Soesman & Co.

(1996)

Maatschappij: DE ATLAS.

Fabriek van Stoom- en andere Werktuigen,
te Amsterdam.

De Directie berigt, dat ten gevolge van het bedanken der **O. I. Maatschappij van Administratie en Lijfrente (Mantoor Batavia)** voor de volmagt op haar vroeger verstrekt, zij tot haren algeheele gevolmagtigde henoemd heeft, haren Ingenieur Werktuigkundige de Heer

MATHIAS VAN GEUNS, Z^{nr}.
Zij neemt de vrijheid dezen Heer, bij alle Heeren Fabrikanten bijzonder aan te bevelen, en vleit zich tevens al meer en meer het vertrouwen waardig te blijven, waarmede men deze Maatschappij door de opdragt van bestellingen zoude willen vereeren.

De Directie voornoemd:
H. M. VAN HEUKELOM.
(2001)
AMSTERDAM, 1 April 1859.

Met referte aan bovenstaande advertentie heeft de ondergeteekende de eer aan Heeren belanghebbenden te berigten, dat hij voorloopig verblijf houdt te *Cheribon*, en zich aanbeveelt voor de levering van alle mogelijke **STOOM- en andere WERKTUIGEN** voor **SUIKER-FABRIEKEN**, als:

- Luchtledige Kooktoestellen**, met toebehooren.
- Suikermolens**, zoo met Stoom als met water te drijven.
- Verbeterde, enkele Centrifugaaltoestellen.**
- Uitdampstoestellen**, zoo met Stoom als met open vuur te verwarmen.
- Defecatie toestellen**, met toebehooren.
- Gegoten IJzeren Batterij ketels**, met bij behoorend Brandwerk.
- Bezinkbakken, Vochtheffers, Koelbakken, Schuimpersen**, enz. enz.

verder:
Stoomwaterpomptoeestellen, zoo vaste als mobiele.
Stoomhoutzaagtoestellen.
Stoomrijstpelmolens.
Tabakspersen, enz. enz.
Alles tegen zeer billijke prijzen en aannemelijke voorwaarden, kunnende de verzekering geven van goede, juiste en vlugge afwerking volgens bestelling van Heeren **Fabrikanten**, of volgens de laatst uitgevondene verbeteringen.
De Agent der Maatschappij de Atlas,
(2002) **M. VAN GEUNS, Jzn.**

JAVA-BODE

H. H. inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Tweede halfjaar 1859** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor **Franco** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Tweede halfjaar:
voor Batavia..... f 12,50
" Java..... " 15.—
" de Buitenbezittingen " 17,50.
" Nederland..... " 22,50.
Brieven **franco** aan den Administrateur,
(2016) **H. M. VAN DORP.**

De Inteckening en storting voor dat Blad kan ook geschieden bij **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te *Samarang*, **E. Fuhri & Co.** te *Soerabaja*, **Weijermans & Co.** te *Paseroean*, **Blok & Ruzette**, te *Tagal* bij Mevr. de Wed. **G. M. van Dort**, te *Cheribon*, **G. A. Hogenraad**, te *Madioen* en **H. R. van Wijk, Rzn.** te *Padang*.

238ste Nederlandsche STAATS-LOTERIJ.

Voor de TWEE LAATSTE KLASSEN, waarin de Hoogste prijzen van
f 100,000 en f 50,000,—
Heel lot à f 100.—
Half " " " 50.—
Kwart " " " 20.—
Tiende " " " 10.—
BATAVIA, 1859.
(1996) **H. M. VAN DORP.**

De Strijd om Italië.

Onder redactie van **A. Ising**,
in 4o. formaat in vellen van 8 bladzijden met platen per mail te ontvangen.
Prijs in Nederland 15 ct. per vel druks, 15 ct. per kwarto Plaat en 25 ct. per dubbele plaat; voor Oost-Indië wordt de prijs met 25 pCt. verhoogd.
Inteckening opengesteld bij de Boekhandelaren,
H. M. van Dorp, te *Batavia*
en
G. C. T. van Dorp, te *Samarang*.
(2017)

à Contant te koop:
VAN DER PALM, De Bijbel in 4o. met Apocryphe Boeken, 2 dln. ingebonden f 60,—.
CHOMEL. Algemeen Huishoudelijk-, Natuur-, Zedekunstig- en Konst-Woordenboek, 10 dln. in 4o. met platen, goed geconditioneerd Exemplaar, f 100,—
Te bevragen bij den Boekhandelaar **H. M. VAN DORP** te *Batavia*.
(2024)

H. M. van Dorp te *Batavia*.
Blecker. Reis door de Minalassa en den Molukschen Archipel 2 dln. f 10,—
Aanteekeningen betreffende eene reis door de Molukken van Z. Exc. de G. G. Duymaer v. Twist f 2,—
Brumard. Indiana 2 dln. f 6,—
Reinwardt. Reis naar het Oostelijk gedeelte van den Indischen Archipel in 1821 f 15,—
Helinc. Reis om de wereld naar Japan f 15,—
van de Velde. Reis door Sijrie en Palestina in 1851 en 1852 2 dln. f 10,—
(2040)

Bij **G. KOLFF & Co.**, te *Batavia* is de intekening geopend op:
Korte Praktische en Theoretische Beschrijving, van den **Electro-Magnetischen SCHRIJF- OF DRUK-TELEGRAAF**, IN NEDERLANDSCH INDIE,

DOOR
A. A. Melijssenheijn Knipschaar,
Chef der 3de Telegraaf-afdeeling op Java.
Prijs f 3.—
Uitgave: **DE GROOT KOLFF** en Co., te *Samarang*.
Voor een ieder die een beknopt, gemakkelijk en duidelijk overzicht en leerboek verlangt van den thans algemeen ingevoerden telegraaf, is dit werkje onmisbaar. Prospectus op aanvraag verkrijgbaar.
(2045)

Per Mail ontvangen:
Routes et Chemines de fer de l'Europe, publiés par le Ministère des travaux publiques; zeer belangrijk met het oog op het tooneel des oorlog.
Siemelink Geest-openbaringen, duidelijke verklaring der zielstoestanden van den mensch, voor, gedurende en na het oogenblik van den doodstrijd.
Te *Batavia* bij
(2000) **G. KOLFF** EN Co.

Het Stoomschip **HONINGIN** der **NEDERLANDEN**, kapt. **E. Lewis**, vertrek
Zondag 26 dezer naar
SAMARANG EN SOERABAYA,
de Agenten
(2018) **MACLAINE, WATSON** en Co.

STOOMBOOT **OENARANG.**
Het vertrek dezer boot, gedurende deze maand is thans geregeld als volgt:
van **SAMARANG** naar **BATAVIA**,
30 Junij.
van **BATAVIA** naar **SAMARANG**,
26 Junij.
des morgens ten 8 ure precies.
Nadere informatiën te bekomen bij
de Agenten,
(2019) **LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.**

Stoomboot Samarang Packet
 Vertrekt den 1 Julij naar *Cheribon* en *Tagal* en van daar naar *Batavia* terug.
Nadere informatiën bij
De Agenten,
(2036) **LEVERT** EN Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SINGAPORE
met het **N. I. Schip**
 GENERAAL MICHIELS,
Kapt. **D. DE WILDE**,
om spoedig te vertrekken.
Adres bij
(2006) **HAAGER & SCHUURMAN.**

VRACHT EN PASSAGE NAAR TJILATJAP
wordt aangeboden met het
 Ned. Barkschip REGINA,
Kapitein **J. LELIJVELT**.
(1994) **B. KOPERSMIT** EN Co.

Het vertrek van het Ned. Schip
 REGINA,
Kapt. **J. Lelijvelt**,
naar **TJILATJAP** is bepaald in het laatst der volgende week.
(2042) **B. KOPERSMIT** EN Co.

Passage naar Nederland
wordt aangeboden met Nederl. schip
 CORNELIS CIPS,
kapt. **M. van Rijn van Alkemade**
Deze bodem is bijzonder goed ingerigt voor de overvoer van familien en enkele personen. voert **geexamineerden Doctor**, en zal in den aanvang van Julij de reis naar *Nederland* aanvaarden.
Nadere informatiën zijn te bekomen alhier, te *marang* en te *Soerabaja*, bij
De Agenten,
(2043) **B. KOPERSMIT** en

Voor Passagiers naar Nederland
Het vertrek van het Snelzeilend en uiterst fraai ingerigt schip
 ANNA DICNA,
gevoerd door Kapt. **C. OUMAN**, zal nu in de eerste dagen van Julij van hier plaats hebben.
Adres bij
de Agenten
(2048) **HAAGER & SCHUURMAN.**

Passage naar Nederland
Wordt aangeboden met het Nederlandsch Schip
 HOOP VAN CAPELLE,
Kapt. **J. R. BOK**.
Zullende omstreeks medio Julij van hier vertrekken.
Voor eene kleine familie, of een viertal Passagie is deze wel ingerigte gelegenheid bijzonder aan te bevelen.
De Agenten,
(2020) **J. CEZARD** EN Co.

BATAVIA.
Wij vestigen de aandacht onzer lezers op de beide advertentiën van het collegie van curatoren van het gymnasium Willem III. Het zijn twee gewichtige zaken, die het collegie vraagt: een geschikt erf voor het gebouw, en het leerarenpersoneel voor het gymnasium. Wij zouden, wat het eerste punt betreft, er voor zijn dat men een *nieuw* gebouw oprigte; doch we twijfelen niet, of er zullen onder de bestaande huizen wel geschikte voor het instituut worden gevonden. De tweede zaak is verreweg de moeilijkste: dit is het *to be or not to be* voor de inrigting. Welken weg zal men inslaan, door welke middelen zal men zich vergewissen opdat men den kundigste en tevens den geschiktste kiese! Wij wenschen en bidden uit de volheid onze gemoeds het collegie wijsheid toe, om een *goede* keuze te doen.
— In het stuk over het *Innemen van Water*, in onvorig No., zijn verscheidene punten of onwaarheden overdreven. Tot ons leedwezen heeft men ons verkeerd ingelicht. Het gezegde over de hoedanigheid van het gefiltreerd water is geheel *onwaar*; integendeel wordt dit water als zeer goed geroemd, en zelf heeft de fabriek, in jaren van droogte, zich groote offeringen getroost, om de schepen van goed water tegen denzelfden prijs — te voorzien. Het verbod omtrent het laten halen van rivierwater met koelies wordt niet gehandhaafd, zoodat het van geen kracht meer is. Wat het pompen met eigen volk betreft, dat is een regeling, die reeds lang bestaan heeft en in de plaats is gekomen van het vroegere ophijschen der watervaten en die door de dikwijls onstuimig reede noodzakelijk is. Wij hopen door deze ophelderingen den ongunstigen indruk, dien dit stuk wellicht gemaakt heeft, weg te nemen.

Riouw. Den 3den Mei 1859 zijn de hulpbooten No. 2 en 5 van Siak teruggekomen, met gunstige berichten omtrent den gezondheidstoestand van de militaire bezetting aldaar.
Eene sampang-poekat, bemand met zestig Chinezen, is op den 22sten Mei voor den ingang der rivier van het district Moeka Koening overvallen door eene kleine visschers sampang, waarin drie Maleijers, waarvan een herkend werd als de broeder van den in der tijd naar Java verbannen beruchten zeeroover Anta. De Chinezen sprongen uit vrees allen in zee, om te trachten zwemmende den wal te bereiken; twee echter verdronken en twintig werden vermist. de overigen bereikten den wal.
De stand der marktprijzen was, gedurende de maand Mei, als volgt:
Gambier, 1ste soort, per picol . . . f 7.92
Idem, 2de id. " " " 7.39
Peper, (witte) " " " 31.15
Idem, (zwarte) " " " 17.82
Rijst, (gemiddeld) " " " 5.50
Levende varkens. " " " 35.—
De stand der Agio was: Sp. 100 = f 264.
(Jav. Ct.)

Soerabaja 20 Junij. Wij vernemen dat er in verschillende dessa's van het district Ngoempak, regentschap Bodjonegoro, in het begin dezer maand, 177 buffels aan het sneldoodende miltvuur zijn gestorven. De gouvernements vee-arts in de derde afdeeling, naar dit verschijnsel een onderzoek hebbende gedaan, schrijft deze ziekte toe aan miasmatische uitwasemingen van den grond, die in 't begin van dit jaar veel door overstroming geleden heeft. Tot stuiting dezer ziekte zijn onder anderen de buffels van die streken naar hooger gelegen gronden gedreven.
(Jav. Ct.)

BIJVOEGSEL behoorende bij den JAVA-BODE,

van Zaterdag, 23 Junij 1859, No. 51.

Europa's toestand.

Van onzen particulieren correspondent. (Slot.)

Spoedig zal men weten wat hiervan zij en daarvan zal afhangen, of het bewind van lord Derby aan het bestuur zal blijven. Mogt lord Palmerston weder aan het hoofd komen, dan voorziet men meerdere toenadering tot Frankrijk in het belang van de Italiaansche zaak.

De minister Disraeli heeft zich, bij eene openbare gelegenheid, over de hulpbronnen van Engeland uitgesproken. Hij noemde die overgroot, in tegenstelling van die der oorlogvoerende staten. Hij zag Europa's toestand duister in; maar Engeland zou het minste lijden, de heerschzuchtige, overmoedige potentaten zouden vernederd worden.

Engeland heeft besloten, zijne militie op de been te brengen, een aanzienlijk gedeelte der Europeesche magt uit Indië terug te roepen, zijne kusten zwaar te versterken, en natuurlijk zijne zeemagt op een outzagwekkenden voet te brengen. 12,000 matrozen zijn dadelijk in dienst genomen, eene vloot omstreeks het kanaal geposteed en eene andere vloot, onder bevel van admiraal Freemantle, naar de Adriatische zee gezonden. Engeland had verlangd, dat die zee tot een onzijdig water zou zijn verklaard, doch hierin heeft Frankrijk niet bewilligd. Het Engelsche bewind ziet nauwlettend op het minste woord, dat in Frankrijk van wege de regering uitgaat; zoo verzekert men, dat het alreeds geprotesteerd heeft tegen de uitdrukking in het keizerlijk manifest: «dat Italië vrij zal zijn tot de Adriatische zee.» Ook heeft het geprotesteerd tegen het overtrekken van Fransche troepen over eene zuidelijke streek van Zwitserland; waarop de Fransche regering geantwoord heeft, dat zij deswege met de Zwitsers was overeengekomen. In het voorbijgaan zij gezegd, dat Zwitserland zich ook gewapend heeft tot handhaving van zijne onzijdigheid.

De Fransche regering had eerst het plan, om tegen de aanzienlijke Oostenrijksche haven Triëst eene krijgsonderneming te wagen, doch zij heeft daarvan afgezien uit overweging, dat die haven ook deel uitmaakt van het Duitsch verbond. Daardoor zouden dus groote moeilijkheden met Duitschland en Engeland zijn voorkomen. Het cabinet van Parijs laat er zich, ondanks de hoogdravende uitdrukkingen in sommige zijner verklaringen, zeer aan gelegen liggen, die twee landen te ontzien; zelfs behelst het fransche regeringsblad in zijn jongste nummer een betoog, waarin gezegd wordt, dat de bewering als of een fransch observatie-cops in het noorden (bij Nancy) zou vereenigd worden, onjuist is, en dat de Maarschalk Pelissier (daartoe uit Londen als gezant teruggeroepen) slechts met den titel van «commandant van het observatie leger» bekleed is, om aan te duiden, dat, indien de fransche grenzen bedreigd mogten worden, al de troepen van de aan den Rijn-kant gelegene garnizoensplaatsen een leger, onder bevel van dien veldheer, zouden tritsmaken; alsmede dat lord Cowley alleen wegens familie-zaken naar Londen is vertrokken en den 7 of 8 Mei te Parijs zal terugkomen.

Alvorens wij meer in bijzonderheden treden over de eerste bewegingen op het krijgstoneel, vermelden wij, dat de regering van Spanje ook al magtiging heeft verlangd, om het leger op 100,000 man te brengen, en wel als maatregel van voorzorg. De regering wil de onzijdigheid van Spanje in alle omstandigheden, des gevorderd gewapenderhand, doen eerbiedigen. Van de bewegingen der troepen op het oorlogstoneel valt nog niet veel te vermelden. Oostenrijk doet langzaam zijne troepen aan gene zijde van den Ticino optrekken en uitbreiden, en wordt daarin door weinig of niets gestoord. Van het Lago Maggiore, tot aan Piazzenza, bewegen zich legercorpsen van verschillende sterkte, en weldra zal het geheele grondgebied, tusschen den Ticino en de Ses'a, door hen bezet zijn.

Het was reeds voor het uitbarsten van den oorlog bekend, dat dit grondgebied niet b'twist zou worden. De koning van Sardinië had zelfs, om schermutselingen te voorkomen, aan de national-garde van die streek de wapenen doen ontnemen. Het was zijne tactiek voorzigtig te wijken en aan zijn Franschen bondgenoot tijd te geven, om hem te hulp te snellen. De linie, waarop hij teruggetrokken is en de Oostenrijkers afwacht, is die, welke van Suza over Turijn en Alessandria naar Genua loopt. Aan beide zijden blijven dus de legermagten, die zich daar scharen, met Frankrijk verbonden.

Langs de Middellandsche zee heeft nu ook het Sardisch-Fransche leger den steun van de geheele Italiaansche kust te wachten.

De koning van Sardinië volgt, ten aanzien van al deze kustlanden in de golf van Genua, dezelfde gedragslijn. Hij neemt de militaire medewerking van dit gedeelte van Italië aan, hij zal zich belasten met daár te handhaven eene geregelde regering; maar hij laat het aan de toekomst over, hoedanige schikkingen er, ten aanzien van het grondgebied dier Staten, gemaakt zullen worden. De koning heeft er prijs op gesteld dit te doen uitkomen, zoo door de toespraak van den Sardinischen gezant tot het volk te Florence, als door een artikel in de *Gazeta Piemontese*.

Aan den oorlog zal ook een kleinzoon van Lodewijk Philips deel nemen, doch onder Piemontesche vlag.

De hertog van Chartres, tweede zoon van den hertog van Orleans, nu vijf maanden geleden in de militaire school te Turijn opgenomen, is er den 2 Mei uit vertrokken, met den rang van 2den luitenant bij de dragonders.

Den 2den Mei had het geheele Oostenrijksche leger, bij Pavia, den overtocht over den Ticino bewerkstelligd, en was het hoofdkwartier te Garlasco gevestigd. Den volgende dag rukte het leger tot Candia; er hadden slechts schermutselingen plaats.

Men verneemt al verder van het oorlogstoneel, dat de Oostenrijksche troepen, den 4 's avonds, over beide

takken van de Po, nabij Tortona, bruggen hebben geslagen, en allerwege op hun togt eene groote hoeveelheid levensvoorraad en fourage hebben geëischt.

Den 5 en 4 viel er in de omstreken van Alessandria zware regen. De Oostenrijkers waren, zonder tegenstand te ontmoeten, bij Cambio over de Po gegaan, en van daar naar Trino overtocht. Bij Frassinetto had een Oostenrijksch corps vergeefsche pogingen gedaan, om de Po over te trekken; aldaar had een gevecht plaats gevonden, waarin de Piemontezzen een 20tal dooden of gekwetsten hadden gehad. De Oostenrijkers waren den 4 's avonds, bezig met het slaan van bruggen over de Po, in de rigting van Tortona.

De zware regen, die in de eerste dagen van Mei in deze streken is gevallen, heeft de bewegingen der oostenrijksche troepen zeer belemmerd en de rivieren, die zij moeten overtrekken, doen zwellen. Aan de andere zijde hebben de Franschen nog geen voldoende materieel, en hebben zij bij den overtocht over den Mont-Cenis nog al geleden, ten gevolge waarvan zelfs een hunner generaals, Bruat, bezweken is. Dit verklaart waarom er nog niet dadelijk eenig treffen van beteekenis heeft plaats gehad. (Bij het afzenden dezer verneemt men, dat er een gevecht van eenig belang tusschen de vrij-scharen onder Garibaldi met de Oostenrijkers, die waarschijnlijk de Po over wilden, heeft plaats gehad; doch de bijzonderheden deswege ontbreken nog geheel.)

Ten gevolge van de gebeurtenissen in het Westen, doen zich meer en meer verschijnselen op van nieuwe opwakkering van het smelend vuur in het Turksche Rijk. Men houdt het er zelfs voor, dat de zamentrekking van Russische troepen met zoodanige mogelijke gebeurtenissen in verband staat, veel meer nog dan dat die uit vijandigheid tegen Oostenrijk voortvloeijen. Doch dit neemt niet weg, dat men de Oostersche kwestie weder kan zien opkomen, doch onder andere omstandigheden.

Frankrijk wordt in Italië bezig gehouden, Engeland alleen heeft geene beschikbare landtroepen, Oostenrijk kan ook luttel magts afzouderen, daar zijne krachten dubbel in Italië gevorderd worden. De Porte is nu begonnen met haar leger te versterken; zij heeft Omar-pacha aan 't hoofd daarvan geroepen, zij is ook toegevend geworden in de Donau-vorstendommen en heeft de dubbele verkiezing van den heer Kuza aldaar erkend, waartegen zij tot dus verre zoo sterk gekant was.

In Griekenland, op de Jonsche eilanden, heerscht almede woeling; daar is men zeer voor de Italianen gestemd: zoo vele andere vonken, om de brandstoffen in het Oosten en in Italië verder te ontsteken.

Bij die mogelijke gebeurtenissen, waarin verwarring en onordrukking, zelfs onder de leuze van vrijheid en onafhankelijkheid zouden te duchten zijn, vraagt men zich af, wat er van de wezentlijke, ordelijke, grondwettige vrijheid in Europa zou worden? Of men weder het Bonapartisme, met zijn stoffelijk geweld, met zijne heerschzucht, kortom zijne kwade zijden, als in 't begin dezer eeuw, over Europa zal zien den staf zwaaijen; of dat men, Rusland wraak zou willen zien oefenen over zijne weeten in den oosterschen krijg; of dat men Oostenrijks geestelijke dwingelandij den scepter loog zou zien heffen? Al die vragen, en meerdere, worden thans in Europa geroepen, en naar welke zij niet beantwoord. Te midden van alle bespiegelingen deswege, staat thans Engeland als hoofdvertegenwoordiger van de staatkundige vrijheid, en verkondigen zijne bewindslieden, dat het de edele roeping heeft om, zoo het den vrede al niet heeft kunnen behouden, toch zoo veel mogelijk verzoenend op te treden; om, zoodra mogelijk, den vrede te herstellen. Zij verklaren, dat tot dusverre Engeland nog geen beroep heeft gedaan op zijne vrienden en bondgenooten, maar dat, mogt het uur daartoe slaan, het dan in de allereerste plaats te rekenen heeft op de medewerking van de Scandinavische rijken.

Wij zullen hier niet in herhaling vallen van zoo vele officieele of officieuze dagblad-artikelen omtrent de eigenlijke oorlogsverklaringen, waarin men op de gewone wijze elkander de schuld van het gebeurde naar het hoofd werpt; 't zijn niet woorden, maar feiten, die thans het meest spreken en zullen spreken. Bij den onbevooroordeelden beoordeelaar staat het vast, dat indien men wezentlijk den vrede gewild had, die nog door de samenwerking van alle groote cabinetten had kunnen behouden worden, en dat het eene ramp is voor de beschaving en voor de menschheid, dat op nieuw, hetzij gedeeltelijk, hetzij meer algemeen, een oorlog is ontstoken in het werelddeel, welks roeping boven alles is, de belangen van beschaving en menschheid te bevorderen.

Als het ware nog onder den indruk van die wereldschokkende gebeurtenissen, waarvan niemand de gevolgen nog kan bepalen, bezweek in Pruissens hoofdstad, den 6 Mei, een man, die nog meer om zijne verlichte en verdraagzame beginselen, om zijn ijver ten behoeve der menschheid, algemeen bij alle volken geacht en bemind, dan om zijn genie universeel mogt worden geheeten: Alexander von Humboldt overleed.

Hij was de Napoleon der wetenschap; maar in zijn hart trilden al de snaren, die een Willem van Oranje voor godsdienstige en staatkundige vrijheid het uiterste deden opzetten. Wij zullen in geen en weidsche herinneringen treden over hetgeen hij voor de kennis der aarde in het algemeen en voor die harer deelen in het bijzonder gewrocht heeft; noch wat hij roemruchtigs gedaan heeft voor de geschiedenis, vooral der landontdekkingen, taal- en volkenkunde. Wij willen liever onderstellen, dat geen man van eenige beschaving, in een land der wereld, daarvan onkundig is. Om de grootheid van zijn genis te gevoelen, behoeven wij alleen te zeggen, dat de groote gebeurtenissen, waarvan Europa op nieuw het toneel is, niet in staat waren de aandacht af te leiden van die treurmare: Alexander von Humboldt is gestorven. Eervolle schatting van het genie met menschelijk gevoel verbonden; schatting, gelijkstaande aan die, welke de grijsaard ondervond, toen de omwenteling in 1848 zijn rustig werkvertrek vol eerbieds voorbijtoog; schatting, groot-scher dan het verhevenste gedenkteekeken.

Parijs, 8 Mei. Heden werd in de kapel der Tuile-

riën eene mis gehouden. Gisteren avond waren alle leden der keizerlijke familie bij Z. M. ter tafel.

De laatste bagage des keizers en de dienaren van zijn huis zijn gisteren avond naar Marseille vertrokken.

De hertog van Padua, nieuw benoemd minister van binnenl. zaken, heeft heden ochtend zijne portefeuille aanvaard; morgen zal de heer Delangle, minister van justitie, de zijne in bezit nemen.

— De prins van Saksen-Weimar is hier aangekomen. Londen, 8 Mei. Tot hertoe zijn gekozen 321 liberalen en 261 conservativen.

— Het tory-ministerie begint, ondanks de aanwinst van een klein getal stemmen bij de nieuwe verkiezingen, in te zien, dat zijne stelling niet langer houdbaar is. Lord Derby en zijne aanhangers spreken dan ook reeds van hunne aftreding. Men wil weten, dat lord John Russell de meeste kans heeft, door de koningin met de zamenstelling van een nieuw cabinet te worden belast. Het is echter niet onmogelijk, dat hem deze taak in vereeniging met lord Derby zal worden opgedragen. Zoodanige combinatie heeft reeds vroeger plaats gehad.

Madrid, 6 Mei. De spaansche ambassadeur te Chili is eergisteren naar zijne bestemmingsplaats vertrokken; hij heeft instructiën en een memorandum mede gekregen, dat hij aan het Peruansche gouvernement moet overbrengen; dit behandelt het in beslag nemen van de *Maria y Julia*; hij is belast het schip terug te vorderen, benevens eene schadeloosstelling.

Turijn, 8 Mei. De Piemontesche krijgswaard heeft te Bielle een Oostenrijkschen spion doen fusileren.

Turijn, 9 Mei. De engelsche regering heeft eene vrouwelijke anti-fransche circulaire aan hare conculs in Italië gezonden.

Parijs, 8 Mei. De hertog en de hertogin van Malakoff zijn alhier aangekomen.

Turin, 8 Mei. De Oostenrijksche troepen hebben de bevolking van Vercelli eene schatting van 300,000 fr. opgelegd.

München, 8 Mei. De regering heeft, ten behoeve der buitengewone krijgsoerusting, eene leening van 4 miljoen, rentende 4½ pCt., tot den koers van 97 pCt., uitgeschreven.

Londen, 9 Mei. Men verzekert in de staatkundige kringen, dat de liberalen, onmiddellijk na de opening van het parlement, maatregelen zullen nemen, om het ministerie te doen aftreden. Men weet niet, of de hoofden een regstreeksch votum van wantrouwen, dan wel een votum van afkeuring over het ondoelmatige der ontbinding van het parlement zullen voorstellen.

Ten gevolge der verklaringen van Rusland en der inlichtingen van Frankrijk, hebben Engeland en Pruisen besloten, de onzijdigheid streng te handhaven, ten einde den oorlog te localiseren.

Men is van meening, dat de Italiaansche oorlog van geen langen duur zal zijn, wegens den geldelijken toestand der krijgvoerende partijen.

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.

(Vervolg.)

In verband met den tegenwoordigen toestand is ook een ontwerp ingediend, om den afkeer van paarden te beletten. Ook daartegen werd door de overgrote meerderheid geen bezwaar gemaakt. Sommigen slechts keurden dijn maatregel af, omdat... er nadeel aan den landbouw werd toegebracht. Dat nadeel is ontegenzeggelijk, maar 't mag een zonderling argument heeten in den mond van een volksvertegenwoordiger! Zouden die heeren misschien meenen, dat er oorlog gevoerd werd ten gerieve van den een of anderen tak van nijverheid? Wat zullen zij wel zeggen, indien de ligtingen onder de wapens geroepen worden, zoo als volgens de verklaring van den Minister van oorlog het geval zal wezen? Zullen zij ook dien maatregel afkeuren, omdat er handen aan de nijverheid worden onttrokken? En wat zullen zij zeggen, als de schutterij naar de grenzen moest trekken? 'Is zoo nadeelig voor den landbouw! Nu reeds ondervindt de nijverheid de treurige gevolgen van den krijg: een zeer groot aantal Duitsche jongelieden, die in onze koopsteden op de kantoren arbeiden, zijn naar hun vaderland teruggeroepen, om dienst te nemen. Dat zou ook met de Hollanders zoo kunnen worden, wat zullen dan die heeren wel zeggen?

Gelukkig zijn de zaken zoo ver nog niet en wij hopen, dat zij ook zoo ver niet komen zullen. Tot dus verre zal alleen Limburg zijne manschappen, als contingent voor het bondsleger, moeten leveren. Eerstdaags verwacht men eene daartoe strekkende wetsvoordragt bij de Tweede Kamer; (zie het naschrift) maar dan zal eene zonderlinge kwestie beslist moeten worden. Het limburgsche contingent is met Limburgers alleen niet compleet te maken; van daar dat er, behalve de vrijwilligers, een half regiment b'staat uit Hollanders, Gelderschen, Friezen enz. Wanneer nu dat contingent moet uittrekken, dan zal men of Nederlanders, in strijd met de grondwet, als soldaten over de grenzen voeren, of men zal aan den Bond moeten zeggen, dat men het contingent niet leveren kan. Op deze moeilijkheid werd reeds voor lang de aandacht in de dagbladen gevestigd en, in eene der laatste zittingen van de Tweede Kamer, werd er ook door den heer Schimmelpenninck van der Oye op gewezen. De Minister van oorlog zeide, dat de Regeering daaromtrent later mededeelingen zou doen, wanneer het marschvaardig maken van het limburgsche contingent, bij de daarmede in verband staande wetsvoordragt, aan de Kamer was ingediend.

Wij hadden zulke vredelievende onderwerpen van discussie verwacht. Thans zal men slechts hooren van kanonnen en soldaten, en ter naauwerood zal er een tijdvakje worden ingeruimd aan andere dringende zaken, onder anderen aan de eindregeling der zaken van de Maatschappij van weldadigheid, waaromtrent thans door de regering de memorie van beantwoording is ingediend, en de commissie van rapporteurs haar eindverslag uitgebragt heeft. In den loop dezer maand ziet men daarover, even als over de noorder-spoorweg-concessie en de toelating van agenten van buitenlandsche verzekeringsmaatschappijen, de beraadslaging te gemoet.

De Eerste Kamer heeft intusschen in overweging genomen en reeds gedeeltelijk in openbare zitting behandeld de ontwerpen door de Tweede Kamer toegezonden. De amortisatiewet werd reeds een paar dagen na haar bijeenkomen goedgekeurd, andere ontwerpen van minder belang werden, als naar gewoonte, goed *gehamerd*. De eigenaardige wijze van behandeling der wetten toch door dat staatscollege bestaat uit eene reeks van formaliteiten, in besluiten vervat, waarbij de hamer de hoofdrol bekleedt. De Eerste Kamer telt dan ook meer rijken dan staatsmannen. Slechts dan, wanneer een wetsontwerp in strijd is of schijnt met het eigendomsrecht, waarbij zij, als de vermogenden uit den lande, het meest belang hebben, ontwikkelen de leden hunne adviezen — eigentlijke discussie heeft er nooit plaats — en wanneer de Eerste Kamer spreekt, dan is dit een kwaad teken voor eenige voordragt. Zoo sprak zij dan ook een ganschen dag lang over het voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis, betreffende de tienden, waarover ik u reeds meermalen schreef, en de uitslag was, dat dit voorstel, met slechts 6 stemmen ten voordeele er van, verworpen werd.

Het doet ons leed voor den ijverigen landhuishoudkundigen staatsman, maar of de verwerping van zijn voorstel noodlottig voor de zaak der tienden is, betwijfelen wij evenzeer, als wij het betwijfelen, of de aanneming er van gewigtigen invloed zou hebben uitgeoefend. De verwerping toch was grootendeels gegrond op de overweging, dat er reeds een keizerlijk decreet van het jaar 1813 bestond, waardoor hetzelfde te verkrijgen was, wat de heer Sloet verlangde.

Een dag besteedde de Eerste Kamer ook reeds aan de bespreking van de wijziging in het tarief der regten van in-, uit- en doorvoer. Bijna alle leden, die daarover het woord voerden, verklaarden, dat zij waren voorstanders van vrijen handel en nijverheid, maar met deze voordragt zich niet konden vereenigen. 't Is de oude zang! Men is vóór het beginsel, men wil slechts de toepassing niet. Wij zouden met den apostel kunnen zeggen: «toon mij uw geloof uit uwe werken.» De openbare behandeling dezer voordragt is thans uitgesteld tot aansaanden Woensdag, en ondanks de velen, die er zich tegen verklaard hebben, mag men toch de aanneming te gemoet zien. 't Gaat hier, als bij zoo menig ander collegie, de zwijgers beslissen. Dien dag wordt ook in behandeling genomen het ontwerp tot wijziging der wet op de successie en het regt van overgang: de gunstiger bepaling voor de bezitters van buitenlandsche schuld doet alle denkbeeld ter zijde stellen, dat deze wet zou kunnen verworpen worden door de rijksten uit Nederland. Geenszins willen wij daarmede zeggen, dat de leden der Eerste Kamer zich door eigenbelang zouden laten leiden, maar een mensch is toch altijd een mensch, mijn waarde redacteur.

Thans zijn er evenwel velen in het moederland, die wel wenschen zouden geene buitenlandsche schuld, althans oostenrijksche, te bezitten. Het spreekt van zelf, dat de daling der schuldbrieven zich ook in andere opzichten dan juist in den effectenhandel heeft doen gevoelen. In Amsterdam hebben verscheidene firma's hare betalingen gestaakt en haar aantal zou grooter zijn geweest, indien niet de Nederlandsche Bank voor miljoenen had gediscoteerd. Vooral echter lijden door die daling de kleine renteniers, wier fortuin, voor een gedeelte uit de hoog renderende metallieken bestaat of bestond, en die zich door de gebeurtenissen hebben laten verrassen. Thans intusschen begint de beurs weder eenigzins te rijzen, want men ziet in, dat ook dan wanneer de coupons gedurende eenige jaren niet betaald werden, de tegenwoordige beursprijs zóo laag is, dat men toch goede zaken met het aankopen d. et. Wie dus een sommetje heeft liggen, koopt Oostenrijkers, wie het niet heeft ... wat zou hem beletten toch te koop? De eigenaardigheid van onzen effecten handel toch veroorlooft te koop en te verkoopen zonder de waarde te bezitten. Soms kan die gevaarlijke speculatie noodlottige gevolgen hebben. Een voorname handelaar in eene onzer groote steden had op die wijze eenige tonnen Oostenrijkers (vergeef den technischen term, gekocht zes weken; later verscheen de *maatschappij* elaar om het verschil in den koopprijs en den stand der effecten op dat oogenblik te ontvangen. De koopman verwijderde zich, onder voorgeven dat hij het geld ging krijgen; maar geene vijf minuten later viel er een schot, dat hem van de betaling der som voor altijd vrij stelde. Houd dit niet voor een sprookje; de kiescheheid slechts wêrhouwt mij den naam te schrijven, niettegenstaande hij hier algemeen genoemd wordt.

Och, mijn waarde, indien ik vrij nu mogt schrijven, wat men in ons gelukkig land vrij nu zeggen kan, ik zou u nog een menigte andere zaken kunnen vertellen. Nu zie ik geen ander middel, om ze u te doen weten, dan u den raad te geven uwe tafel te raadplegen. Of behoort gij ook al tot die ongelooovigen, die aan tafeldans of geestenklappen niet hechten?

Gij haalt de schouders op en vindt mijne vraag te onnoozel om ze te beantwoorden. Ik ben geheel met u van dezelfde meening, maar er zijn er velen en daaronder niet weinigen, die met u het voorregt gedeeld hebben, eenige jaren in Indië door te brengen — die voor zoodanige vraag volstrekt de schouders niet ophalen, maar u medelijdend zouden aanzien, u, die de geestenklapperij als eene werking der verbeelding beschouwt. Dezen winter had ik overvloedig gelegenheid, om van de alwetendheid der tafels getuige te zijn, en hoewel ik met de hand op het hart verklaren kan, noch aan geesten noch aan bezielde tafels te gelooven, hebben zoodanige soirées mij toch bekend gemaakt met verschijnselen, waarvan ik vroeger geen denkbeeld had. Iets anders echter is het aan die verschijnselen eenige hoogere waarde toe te kennen dan zij verdienen, als te voorschijn gebragt dóór den mensch, ondanks en buiten weten van den mensch. Er zijn er evenwel, zoo als ik zeide, die er iets meer in zien en persoonlijk ken ik een voormalig indisch ambtenaar, een kundig, verstandig en rechtschapen man, die steeds een kleine tafel heeft, welke hij bezielde geloof door zijn zoon, voor korten tijd overleden, en door wier tusschenkomst hij zich met den geest van den jongeling over allerlei zaken onderhoudt. De man is te achtenswaardig, om hem uit te

lagchen; dubbel jammer derhalve, dat hij juist in de dwaling gevallen is. (Wordt vervolgd).

Z. M. de koning begeeft zich den 9den Mei naar het Loo. H. M. de koningin is eenige dagen ligt ongesteld geweest, maar die ongesteldheid is gelukkig reeds weder geweken.

H. M. de koningin-weduwe zal, in het begin van Juni, haar landgoed Soestdijk gaan betrekken.

De voorgenomen garnizoens-verwisselingen hebben in het begin dezer maand op de gewone wijze plaats gehad.

— Onlangs heeft de heer Lardinois, van Luik, wapenfabrikant van Z. M. den koning der Nederlanden, in de vlakke van Waalsdorp proefnemingen gedaan met vuurwapenen met beweegbare kamer, van zijne uitvinding. Bij die proefnemingen was Z. M. alsook eene commissie van hoofd-officieren van het leger in Indië tegenwoordig, daar het voornemen bestaat, zoodanige wapenen in Indië in te voeren. Zij moeten allezins aan het doel beantwoorden. Men heeft tot dus verre slechts op een afstand van 300 ellen met deze wapenen geschoten, en zij lieten niets te wenschen over, zóowel wat betreft de goede sluiting van de kamer, als wegens de juistheid van het schot. De heer Lardinois mogt dan ook de vleijendste betuigingen van goedkeuring over zijne uitvinding erlangen, en zal zich spoedig weder herwaarts begeven, om nieuwe proefnemingen te doen.

— Wij vernemen, dat aan de oefeningen in het kamp te Millingen ook zullen deelnemen de officieren voor het wapen der infanterie in Oost-Indië, en wel die, welke van de kon. militaire akademie daartoe aangewezen zullen worden.

— De kadetten van de hoogste studiejaren van de koninklijke militaire akademie te Breda, zullen van den 1sten Juni tot den 15den Juli, het nabij de stad Breda gelegen kamp betrekken. Tot het uitvoeren der practische oefeningen in dat kamp, zullen ter beschikking gesteld worden 4 bataillon van het 1e reg. infanterie, alhier in garnizoen, alsmede 1 peleton van het 3de regiment dragonders, 1 detachement van het regiment rijdende artillerie uit Leiden en een gedeelte van het regiment vesting-artillerie daar in garnizoen, alsmede eenige manschappen van het bataillon mineurs en sappers. Na afloop van den kamptijl, zullen zij naar hunne respectieve standplaatsen terugkeeren.

— Li. Zaterdag, 7 Mei, is te Amsterdam van de werf van den s. heepsbouwmeester van der Hoog, *Koning Willem*, te water gelaten een vaartuig van geheel bijzondere constructie, waaraan de naam is gegeven van *Hollandsche Duiker*, en welks hoofdbestemming schijnt te zijn, om in de wateren van Terschelling de visscherij op de *Lutine*, op eene meer doeltreffende wijze dan tot dusver geschied is, te doen plaats hebben. Zaakkundigen, in grooten getale opzettelijk tegenwoordig en onder wie men verscheidene hoogst verdienstelijke officieren van de Nederlandsche marine opmerkte, hebben aan de ontwerpers van den *Hollandschen Duiker* de eenparige verklaring afgelegd, dat, op het gebied van den onderzeeschen arbeid, tot dusver geen beter middel bekend is, om het gewenschte doel te bereiken. Wien zal het dan bevreemden te vernemen, dat men in een naburig land reeds bezig is, om naar de aangewezen beginselen een dergelijk toestel te vervaardigen?

— Den 29 April zijn de stukken, betreffende de zaak van Gunkel, van het provinciaal gerechtshof naar den hoogen raad der Nederlanden opgezonden, kunnende de behandeling dier zaak tegen het einde der maand Mei te gemoet worden gezien.

— In het gehucht Hierden, gemeente Harderwijk, heeft den 26sten April een treurig voorval plaats gehad. Een landbouwer, 23 jaren oud, schijnt eensklaps door godsdienstige begrippen krankzinnig te zijn geworden; althans, na den vorigen dag in de kerk gescreuwd te hebben, begaf hij zich den 26sten naar de ledemaatskatechisatie, trachtte bij den predikant in huis te dringen, wierp daar met een steen tegen de deur en slingerde dien steen vervolgens tegen het hoofd van een vriend, ook een jong mensch, die met eene menigte anderen daar stond; deze viel op den grond, waarop hij met dien steen, en vervolgens met zijn klomp, den gevallen het hoofd zoo verbrijzeld heeft, dat hij een paar uren later den geest gaf. Met moeite heeft men zich daarop van den krankzinnige meester gemaakt en naar den burgemeester te Harderwijk gebragt, waar het op nieuw duidelijk bleek, dat de dader geheel krankzinnig is. De heer cantonreger heeft zich met heel-en geneeskundigen naar Hierden begeven en zich met de voorloopige instructie belast. De verslagene was een zeer oppassend mensch even als de dader, die zegt zóó te hebben moeten handelen, maar dat de verslagene zeker gelukkig is, en voorts niets dan onzin spreekt; terwijl hij een paar malen reeds getracht heeft, de bij hem komenden even zeer aan te vallen.

— Men zal zich herinneren het belangrijk proces der 22 Maleijers, gevoerd voor het provinciaal gerechtshof in Zuid-Holland en voor dat in Gelderland. Slechts vier hunner werden van hunne misdaad overtuigd en voor eerstgemeld hof veroordeeld tot zeer ligte straffen. Van dat arrest kwamen zij in cassatie, doch met geen ander gevolg, dan dat zij bij het hof in Gelderland tot het dubbele der bevorens opgelegde straf werden verwezen. Dat arrest heeft kracht van gewijsde bekomen en te dier zake zijn deze personen naar de strafgevangenis te Leeuwarden gebragt, om aldaar hunne straf te ondergaan. Thans verneemt men, dat het hun daar niet alleen zeer goed gaat, dat zij zich zeer ondergeschikt betoonen en gaarne aanhooren de lessen, hun daar gegeven, maar ook dat het onderwijs, door hen daar genoten, zich reeds zooverre heeft uitgestrekt, dat een hunner, met name de vierde beschuldigde in het proces, Kasidin, oud 30 jaren, geboren te Rembang, zal worden gedoopt en tot de Protestantsche geloofsbelijdenis zal toetreden. Voorwaar een deugdelijk bewijs, wat er door goede leiding nog te beschaven valt.

ENGELAND.

Londen, 5 Mei. De *Times* heeft de volgende dépêche ontvangen uit Limerick, gedateerd van Woensdag-avond 11: Onze stad verkeert in eene verschrikkelijke op-

schudding, ten gevolge van de verkiezingen. Talrijk afdeelingen militairen en politie-agenten bezetten de straten. Dezen avond te 10 uren werd de politie meesteenen en ander verpuijg aangevallen. De wet op de zamenscholingen werd voorgelezen en de militaire mag kreeg bevel, op de belhamels te schieten. Twee mannen werden gedood en vijf gekwetst. Men vreest voor ernstige onlusten, in weerwil van de pogingen der geestelijkheid, der magistratuur, der politie en der militaire magt. De twee liberale kandidaten, de heer Russell en de majoor Gavin, eilangden respectievelijk 1207 en 903 stemmen. De heer Spaight, candidaat der conservatieven, kon slechts 8:6 stemmen op zich vereenigen.

— Ten gevolge der duurte van de levensmiddelen heerscht onder het volk in de City een groot misnoegen.

— Te Leeds is eene talrijk bezochte meeting gehouden, onder voorzitting van den mayor, waarin besloten werd, een adres te rigten aan de koningin, strekkende om H. M. te verzoeken, van hare staatkunde van non-interventie in de Italiaansche kwestie niet af te wijken.

FRANKRIJK.

Parijs, 7 Mei. Er is heden ministerraad gehouden, onder voorzitterschap van den keizer. De hertog van Padua woonde die vergadering bij, in zijne hoedanigheid van minister van binnenlandsche zaken.

— Het is thans de tweede maal, dat de maarschalk graaf Randon de portefeuille van oorlog heeft verkregen. De eerste maal was hij minister, van 24 Januarij tot 26 October 1851, en gaf dit ambt toen over aan maarschalk St. Arnaud. Maarschalk Randon is het sprekend voorbeeld, dat de maarschalksstaf in een boekje van den soldatenransel kan verborgen zijn. Den 11den April 1812 werd hij van gemeen soldaat sergeant; den 18den Oct. van hetzelfde jaar werd hij benoemd tot tweeden luitenant, wegens zijn moed aan de Moskowa; in 1813 werd hij 1ste luitenant en kapitein; in Dec. 1830 escadrons-schef, luitenant-kolonel in 1833, kolonel in 1838, generaal-majoor in 1841, luitenant-generaal in 1847. In 1853 werd hij begiftigd met het grootkruis van het legioen van eer en in 1856 verheven tot maarschalk, terwijl hem in 1857 het gouverneur-generaalschap van Algerie werd opgedragen.

— Hoewel de *Moniteur* heeft gemeld, dat maarschalk Vaillant tot generalissimus van het leger in Italie was benoemd, twijfelt men er nog aan, of die militaire functie wel overeenkomstig en te gelijk waar te nemen is met de betrekking van lid van den privaatraad, des keizers, waartoe deze edele krijgsman tevens benoemd is. Het is dus denkkelijk, dat hij, in aanmerking nemende zijn hoogen ouderdom, de laatstgenoemde betrekking, die hem toelaat te Parijs te blijven, zal bekleeden, en in dit geval zou de andere functie door generaal Martimprey waargenomen worden.

— De benoeming van graaf de Persigny tot ambassadeur te Londen is officieel; hij heeft daarvan heden per telegraaf aan zijne echtgenoot, die te Londen is gebleven, kennis gegeven. Men hoopt, dat de tusschenkomst van dien beroemden en te Londen zeer beminnden staatsman zeer voordeelig zal zijn voor het behoud van de Fransch-Engelsche alliantie.

— Er heeft een gerucht geloopt, dat de keizer heden avond incognito Parijs zou verlaten; dit gerucht is echter van allen grond ontbloot. Alle bevelen zijn gegeven en de voorbereidselen voor 's keizers vertrek worden gemaakt tegen Dingsdag avond. Z. M. zal zich niet te Lyon ophouden, maar regtstreeks tot Marseille doorreizen. Het huis des keizers vertrekt dienstden dag; dat van prins Napoleon is heden op reis gegaan, en de prins zal den keizer vergezellen.

— De administratie van den telegraaf heeft uit de kundigste telegrafisten eene keuze gedaan van hen, die den keizer naar Italie zullen vergezellen.

— De *Siècle* zegt het volgende aangaan de het Oostenrijksche leger:

»Het Oostenrijksche leger mist eenheid, omdat het uit tusschen zes á zeven verschillende volken bestaat: de Duitschers, de Poolse Slaven, de Tsecken, de Magyaren, de Illyrische Slaven, de Italianen en de Romanen. Dat verschil van rassen is een onbetwistbaar element van zwakheid; het kan zelfs een groot gevaar worden voor het bestaan der Oostenrijksche monarchie, indien, in dezen onafhankelijkheids-oorlog, ieder volk ook zijne onafhankelijkheid komt vorderen.

— Over het Engelsche vaartuig, dat in de golf van Genua is aangekomen, sprekende, zegt de *Patrie* het volgende:

»De *Movement*, een Engelsch oorlogschip, is de haven van Genua binnengelopen. Men denkt, dat het dépêches voor den Engelschen gezant te Jaria aanbrengt. Men spreekt van andere Engelsche schepen, welke zullen aankomen, doch dit gerucht wordt door niets bevestigd.

— Men verzekert, dat de groote mogendheden het thans eens zijn geworden, om de neutraliteit van de staten der hertogin van Parma te waarborgen, eene neutraliteit, die overigens geheel met de plannen van de hertogin-zelve overeenstemt.

— Men zegt, dat de hertog van Chartres, ten gevolge van nieuwe bevelen der prins van Orleans, welke zich te Claremont bevinden, Turijn heeft moeten verlaten, om naar Engeland terug te keeren.

— De *Siècle* schrijft, dat generaal Gyulay de Oostenrijksche soldaten heeft diets gemaakt, dat zij geenszins tegen de Franschen zullen te vechten hebben, maar enkel tegen de Piëmontezen, die roode broeken aange trokken hebben, om hen bang te maken.

DUITSCHLAND.

Weenen, 6 Mei. De in Bohemen geconcentreerde troepen, voor het grootste gedeelte Italiaansche regimenten, zijn reeds op marsch naar de bondsvestingen, en wel over Chemnitz, Leipzig en Dresden. De uit Hongarije aankomende troepen, even als een gedeelte van het eerste leger, concentreren zich in het Noorden van Oostenrijk en in het Salzburgerstog. Voorloopig zal het hoofdkwartier van den aartshertog Albrecht, den opperbevelhebber van het Oostenrijksche Rijn-legercorps, te Braunau aan de Inn zijn. Daarheen rigten zich alle vrijcorpsen uit Hongarije.

Berlijn, 8 Mei. ('s ochtends). De N. Pr. Z. bespreekt het verhandelde op den bondsdag en zegt: »Wanneer Oostenrijk niet reeds aan den oorlog deel nam, dan zouden beide groote mogendheden, zoo als altijd, de wets-ontwerpen gezamenlijk moeten stellen. Thans moet Pruisen dit doen, en het zou een treurig mis-kennen der omstandigheden zijn, indien misschien een andere staat militaire maatregelen bij den bondsraad zou voorstellen, die verder gingen, dan de reeds be-paalde krijgsvaardigheid der contingenten. Men mag niet uit het oog verliezen, dat Pruisen de eerste moet zijn om te handelen, wanneer het militaire zaken be-treft, en nimmer mag men verlangen, dat de planuen van deze mogendheid soms door de meerderheid af-gestemd werden.

— De Neue Pr. Ztg. van gisteren is zeer slecht ge-luimd en scheldt geweldig op liberalen en Italianen en tegen »het schurkachtig handelen van de officieren, soldaten en den adel» in Toscane.

— De stad Crefeld heeft eene commissie naar den prins-regent gezonden, om dezen uit te noodigen, bij gelegenheid van zijne reis naar Cleve, in de maand Junij aanstaande, ook die stad met een bezoek te ver-eeren. De prins heeft dit aangenomen.

— Niet slechts in Hamburg, maar ook hier heeft de Engelsche regering doen verklaren, dat het, in geval van oorlog tusschen Duitschland en Frankrijk, geene verplichtingen op zich kon nemen tot bescherming der kusten en der schepen van Duitschland.

— Het gerucht, dat het geheele leger binnen weinige dagen mobil gemaakt zal worden, kan op goede gronden tegengesproken worden. De staat van zaken is nog niet zoo verre gevorderd, dat zoodanige maatregel noodzakelijk is, daar dit slechts kan geschieden, wanneer men een aanval kan verwachten, of zelf daartoe wil overgaan, hetgeen nog volstrekt het geval niet is.

— Alexander von Humboldt zal, naar men verneemt, aanstaanden Dingsdag worden begraven; dit zal met groote pracht geschieden.

— Er is hier eene brochure uitgekomen, getiteld: *De overlevering der Pruisische politiek*. Hierin wordt beweerd, dat alle overleveringen van Pruisens politiek zeer anti-Oostenrijksch waren. De meeste brochures, welke thans in Pruisen verschijnen, zijn tegen Oos-tenrijk gezind, en de algemeene opinie verlooft de handelwijze, die Oostenrijk in den laatsten tijd heeft aan den dag gelegd.

— Aan het sterfbed van Alexander von Humboldt waren gisteren tegenwoordig zijne nicht, de echtgenoot van den minister v. Bulow, geb. von Humboldt, en zijn neef, de cavallerie-generaal v. Hedemann, met wien hij 50 jaren bevriend was geweest. Twee andere neven, beiden v. Humboldt, waren uit Silezie overge-komen, om een laatste afscheid van den algemeene hoog-geschatten bloedverwant te nemen. Prinses Karel en de prins-regent begaven zich, terstond na het over-lijden van v. Humboldt, naar het sterfhuis, om de oogen des afgestorvenen te sluiten, en vertoefden langen tijd in diepe ontroering aan zijne doodspoude. De schilder Michaelis heeft een afbeeldsel van v. Humboldt op zijn sterfbed genomen, waarbij de groote man glim-lagchende zeide: »de dood is de weg naar de onsterfe-lijkheid». Eveneens zijn de gelaatsstreken van den overledene door den beeldhouwer Glaeser in gips af-genomen.

Frankfort, 7 Mei. Er is sprake van eene Wurtem-bergsche leening, welke hier zou genegotieerd worden. In weerwil van de tegenwoordig krisis, heeft nog geen handelshuis alhier zijne betalingen gestaakt.

— In Keurhessen verlangen de ministers reeds sedert geruimen tijd hun ontslag; een nieuw ministerie wordt daar algemeen verlangd.

— Te Stuttgart is het beeld van keizer Napoleon III, dat, ter herinnering aan zijne bijeenkomst met keizer Alexander, in de groote zaal van het Hotel Mar-quardt hing, j. Maandag van daar weggenomen.

— De kroonprins Albert van Saksen is benoemd tot opperbevelhebber van het 9de bondscorps.

— Voor eenigen tijd is gemeld, dat de groothertogin van Weimar eene mededeeling van den keizer van Rusland heeft ontvangen, waarbij het bestaan van eene Fransch-Russische alliantie wordt tegengesproken. De *Weimarsche Zeitung* verklaart thans te kunnen verze-keren, dat eene zoodanige mededeeling niet is ontvangen.

— De Zwitsersche bondsraad heeft een nieuw ba-taillon en eene batterij naar den Tessino gezonden.

CHINA.

De berichten van Hongkong loopen tot den 4den Junij. Na veel langer te Hongkong vertoefd te hebben dan het voornemen daartoe bestond, zijn de Engelsche en Fransche gezanten ten laatste met de geratificeerde tractaten naar het Noorden vertrokken, en het zal nu spoedig blijken, of de chinesche regering voornemens is, hun togt naar Peking eenige hinderpalen in den weg te leggen, en of de plenipotentiarissen geneigd zijn, van het regt van voortdurend verblijf in die hoofdstad af-stand te doen. Er bestaat eenige reden om te gelooven, dat de britsche ambassade in twijfel verkeert, of zij dit gewigtig privilege al dan niet zal laten varen. Zoo als wij reeds vroeger meldten, is eene geduchte maritime magt in de golf van Pecheleer verzameld en beide ministers zullen door een sterke wacht naar Pe-king vergezeld worden.

Een bericht kwam, via Canton, hier aan, dat al de leden der russische ambassade door de Chinezen te Pe-king zouden vermoord zijn, doch deze tijding vindt weinig geloof, daar zij klaarblijkelijk is uitgestrooid, om ons van den togt naar Peking af te schrikken. Men wil, dat de Russen het keizerlijk bestuur te Peking hun bijstand hebben aangeboden, om den opstand te sni-ken, en eenige honderden kanonnen hebben bezorgd, en dit tot vergoeding voor het grondgebied, dat hun op de oevers van de Amoor was afgestaan.

De opstandelingen hebben onlangs, in de nabijheid van Yang-tsze-Kiang, groote vorderingen gemaakt; twee of drie steden, ten Oosten van het groote kanaal, be-vinden zich thans in hun bezit. Het wordt bevestigd, dat de keizerlijken op de rivier van Nanking met een groot verlies zijn verslagen geworden. Hun bevelheb-ber werd gedwongen, ten gevolge der verwoestende uit-

vallen van de rebellen in den omtrek; het beleg van Nanking op te breken; in den beginne trok de vijand voor hem terug, maar, nadat de bevelhebber de rivier met zijne bagaasje was overgestoken, vielen de vian-den op zijn leger aan en vernielden het met aanrifting van eene groote slagting.

De overblijfselen van Yeh zijn met groote eerbeto-ning te Canton ontvangen en met de meeste zorg ge-reed gemaakt, om naar het Noorden te worden gezon-den; dit vond plaats in tegenwoordigheid van de meeste en hoogste ambtenaren der provincie, die veel eerbied en genegenheid voor den overledene aan den dag legden. Hun gedrag bij die gelegenheid toonde aan, dat Yehs hardnekkigheid tegenover vreemdelingen met het alge-meen gevoelen overeen kwam en hoogelijk door zijn landgenooten bewonderd werd.

De Heer Alcock, de consul generaal voor Japan, is, op zijne reis derwaarts, met het geratificeerde tractaat te Shanghai aangekomen; de leden van het consulaat bevonden zich met hem. De Heer Alcock heeft, na-mens de koningin van Engeland, aan den Heer Town-send Harris, den amerikaanschen gevolmachtigde, een geschenk aangeboden, voor de door hem in het werk gestelde pogingen, waaraan hoofdzakelijk de openstel-ling van Japan moet worden toegeschreven. Een vreemdelingen-kwartier is bereids door den Gouver-neur van Nagasaki opgericht, en een groot aantal van de vreemde koopmanshuizen in China heeft in die ha-ven zijn vertegenwoordigers gevestigd.

De droogte hield in het zuiden van China aan en het vooruitzicht op den rijsttoogst is zeer slecht. Te Hongkong had het bijna sinds acht maanden niet ge-regend en gedurende eenige weken stond de thermo-meter voortdurend op 90°. Het weder was nogtans gezond en, ten gevolge der heldere drooge lucht, werd de hitte weinig gevoeld.

Hervorming der Delftsche school en van het radicaal stelsel.

Met het meeste genoegen namen wij kennis van het ondervol-gend koninklijk besluit, waardoor grootendeels aan de dikwerf door ons geopperde grieven een einde wordt gemaakt. Mogt alsnu de oprigting van Gymnasia in Nederlandsch-Indië spoedig plaats vinden en het daarop te geven onderwijs aan de behoeften voldoen, alsdan zal het zenden naar Europa van kinderen, ter erlanging van hunne opvoeding, niet langer een gedwongen iets zijn, en zal hunne kunde, waar dan ook opgedaan, hun voor het bekleeden van gewigtige betrekkingen in aanmerking doen komen.

Eenige opmerkingen, die wij omtrent dit besluit maakten, hou-den wij voor als nog achterwege, doch wenschten wel te weten, waarom art. 5 voor de betrekkingen van omgaanden regter op Java en van diens griffier, zooveel mogelijk, benoemde ambtenaren der eerste klasse (waardoor zonder twijfel kweekelingen van de Delftsche school bedoeld worden) vordert. Is dit omdat deze zoo zeer in de Javaansche en Maleische talen bedreven zijn? Wij zijn nog nooit in de gelegenheid geweest die kennis te waarderen, doch weten zeer goed, dat voor regterlijke ambtenaren die instelling niets anders is dan eene ongehoorde tijdsverspilling, waarbij de op de Akademiën opgedane regtskennis bijna geheel te loor gaat.

Ok stippen wij aan, dat men wel het vereischte, om in Neder-land het radicaal van Oost-Indisch ambtenaar te verkrijgen, ter zijde gezet, maar geene bepalingen gemaakt heeft, hoe het in Indië kan worden verkregen. Zal het nu weder niet meer naar gunst dan naar kunst gaan? Men heeft de Delftsche school in zekeren zin afgebroken, maar er niets anders voor in de plaats gesteld.

Doch wij willen niet verder gaan met onze opmerkingen en be-palen ons thans bij de bloote mededeeling van dit besluit, dat wij nader hopen te bespreken, of liever, in afwachting van hetgeen de considerans van het besluit noemt »eene definitieve herziening van de bestaande bepalingen, betreffende de opleiding van en de be-noembaarheid tot ambtenaren.

Het besluit draagt de dagteekening van 2 Mei 1859 en luidt als volgt:

Wij WILLEM III, enz.
In aanmerking nemende, dat de Koninklijke Akademie te Delft, voor zooverre zij strekt tot opleiding van ambtenaren voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië, niet oplevert een toerei-kend getal ambtenaren voor de behoeften van die dienst, en wil-lende, in afwachting van eene definitieve herziening van de be-staande bepalingen, betreffende de opleiding van, en de benoeem-baarheid tot ambtenaren, in de bestaande behoeften voorzien.

Gelet op de voordrachten van onzen Minister van koloniën, van 17 Februarij 1858, lit. A No. 9, en 30 April 1859, lit. N o 40: Den Raad van State gehoord (rapport van den 9den April 1858, No. 2).

Hebben besloten en besluiten:
Met wijziging in zooverre van onze besluiten van den 20sten October en den 6den December 1842, No. 55 en 59, en van onze cabinets-beschikking van den 17den Augustus 1846, No. 279 (Ind. Staatsbl. van 1847, No. 11), te bepalen:

Aar. 1. De kweekelingen aan de koninklijke akademie te Delft, bestemd voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië, die na een voldoende overgangsexamen tot den cursus van het derde stu-diejaar zijn toegelaten, en daarbij, ten genoegen van het bestuur der akademie, bewijzen leveren van goed gedrag en van een gezond ligchaamsgestel, zonder voor gemelde dienst hinderlijke gebreken,

worden door onzen minister van koloniën, op voordragt van het voormeld bestuur, aangesteld tot candidaat-ambtenaren voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië, en zijn daardoor vrijge-steld van de bij art. 9 van het koninklijk besluit van 20 October 1842, No. 55, bevolene jaarlijksche storting van f 200, welke alsdan ten laste komt der koloniale geldmiddelen.

Deze vrijstelling wordt voor niet langer dan voor twee jaren verleend, tenzij bijzondere omstandigheden, ter beoordeeling van onzen minister van koloniën, voor verlenging mogten pleiten.

Hij, die twee malen aan het overgangsexamen tot den Cursus van het derde studiejaar niet heeft voldaan, kan den titel van candidaat ambtenaar voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië niet meer erlangen.

Die titel wordt verleend door hem, die twee malen aan het overgangsexamen van het derde tot het vierde studiejaar niet heeft voldaan; die twee malen vruchteloos het eindexamen beproefd heeft, en eindelijk door hem, die zich dien titel door een beris-elijk gedrag, ter beoordeeling van het bestuur der akademie, onwaardig heeft gemaakt.

Art. 2. Aan onzen minister van koloniën kunnen, door het bestuur der akademie te Delft, als candidaat-ambtenaar voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië, worden voorgedragen zij, die aan eene van 's rijks hoogeschoolen den rang van doctor of van candidaat met den eersten of tweeden graad, in eenig vak van wetenschap hebben verkregen, en zij die aan de landbouwkundige school te Groningen, na een vollegend cursus, een eindexamen hebben afgelegd met de verklaring, dat zij uitstekend voldaan hebben.

De in dit artikel bedoelde personen zullen een tweejarigen cur-sus aan de koninklijke akademie te Delft moeten doorloopen, om, na een voldoende eindexamen te hebben afgelegd, het radicaal van ambtenaar der tweede klasse te kunnen erlangen.

Zij zullen zich, onder overlegging van denoodige diplomata van afgelegd examen, getuigschriften en geneeskundige verklaringen, waaruit ten genoegen van het bestuur der akademie blijkt, dat zij van een goed gedrag en van een gezond ligchaamsgestel, zonder voor de Indische dienst hinderlijke gebreken zijn, tot dat bestuur wenden ter erlanging van den titel van candidaat-ambtenaar voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië, onder de daaraan ver-bonden voorregten, omschreven in het eerste lid, en voorwaarden, omschreven in het tweede en vierde lid van het voorgaand art., met dien verstande, dat de strafbepaling in het eerste gedeelte van dat vierde lid omschreven, wordt toegepast op hem, die twee malen aan het overgangs examen van het eerste tot het tweede studiejaar niet voldaan heeft.

Art. 3. Het diploma, van het aan de koninklijke akademie te Delft afgelegd eind-examen voor ambtenaar van de eerste of van de tweede klasse, vermeldt of de geëxamineerde voldaan of wel uitstekend voldaan heeft.

Art. 4. Het diploma in het voorgaand artikel genoemd, geeft aanspraak op benoeming tot ambtenaar voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië.

Aan de aldus verkregen benoeming is verbonden vrije overtocht als passagier van de eerste klasse en tegemoetkoming in de kos-ten van uitrusting ten bedrage van f 400, en een non-activiteits-tractement van den dag van aankomst te Batavia ten bedrage van f 150 of f 175 's maands, naar mate e benoemde bij het eindexamen voldaan of uitstekend voldaan heeft.

De benoeming tot ambtenaar en de daaraan verknochte voordeelen vervallen wanneer de benoemde, anders dan om geldige reuten, ter beoordeeling van onzen minister van koloniën, zich niet binnen zes maanden na zijne benoeming naar Java heeft ingescheept.

Art. 5. Onze gouverneur-generaal van Netherlandsch-Indië is bevoegd om, na ingewonnen advies van het hoog regtschof, doctoren in de regten, die gedurende zeven jaren in Netherlandsch-Indië, hetzij in de regtspraktijk, hetzij in eene regterlijke betrekking, hebben gegeven van bijzondere geschiktheid, onder onze nadere goedkeuring, voor zooveel betreft de eerste indienststelling of bevordering, te benoemen tot betrekkingen bij het regtswezen, waarvoor tot dusverre het radicaal van ambtenaar der eerste klasse werd vereischt. Voor de betrekkingen van omgaand regter op Java en van diens griffier worden echter zooveel mogelijk benoemd ambtenaren der eerste klasse.

Art. 6. Onze gouverneur-generaal is bevoegd, om in elk der jaren 1859 en 1860 twintig ambtenaren van de derde klasse, die geacht worden door bekwaamheid, geschiktheid en gedrag het meest in aanmerking te komen, om tot hoogere rangen in 's lands dienst op te klimmen en minstens vijf jaren in 's lands dienst zijn werkzaam geweest, na afgelegd vergelijkend examen, onder onze nadere goedkeuring, te beschouwen als te bezitten het radi-caal van Indisch ambtenaar der tweede klasse.

Art. 7. Onze gouverneur-generaal is bevoegd om, bij gebrek aan ambtenaren der eerste of tweede klasse, ambtenaren van de derde klasse te benoemen tot assistent resident, secretaris en con-troleur bij het binnenlandsche bestuur op Sumatra.

Art. 8. Onze gouverneur-generaal is bevoegd om ter benoe-ming tot ambtenaren van de derde klasse in aanmerking te brengen personen, die vijf jaren in 's lands dienst in Nederlandsch-Indië zijn geweest en, bij een goed zedelijk gedrag, blijken van ijver en geschiktheid hebben gegeven.

Art. 9. Wij behouden ons voor om, bij gebrek van personen, voorzien van het diploma der koninklijke akademie te Delft, te benoemen tot ambtenaren der eerste of der tweede klasse, voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië, personen, die in of buiten 's lands dienst blijken hebben gegeven van algemeene of bijzondere bekwaamheden.

Daartoe zullen bij voorkeur in aanmerking komen zij, die, aan een van 's rijks hoogeschoolen, den rang van doctor met den 1sten of tweeden graad in eenig vak van wetenschap hebben verkre-gen.

Art. 10. De bepalingen van art. 1. tot en met 4 zijn ook van toepassing op hen, die thans aan de koninklijke akademie te Delft worden opgeleid tot ambtenaren voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië.

Redactie.

Straat Sunda Doorgezeld.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDE.	VAN	DATUM.	NAAR
Junij	18 Nederlandsch	Maleijer	P. R. Bok	King George Sound	29 Mei	Batavia
"	19 Engelsch	Stavicle & Wateres	John Chister	Swan Rivier	7 Junij	Singapore
"	20 " "	Woodville	Luckas	Foo-Chow	2 Mei	New-York
"	" "	"	Adicks	Melbourne	25 "	Batavia
"	— Oldenburg	O. Thien	Fechter	"	25 "	"
"	— Bremer	Shakopee	D. J. de Gel	Padang	18 Junij	Samarang
"	21 Ned. Indisch	Buitang Anani	G. Cla	Singapore	17 Mei	Mauritius
"	— Engelsch	Phoenix	Robertson	Melbourne	10 "	Manilla
"	" "	Sin John Moore	W. Lester	New-York	21 Maart	Hongkong
"	— Amerikaansch	Pampiro	J. C. Bermet	Melbourne	18 Mei	Singapore
"	22 " "	Jinos	D. Watson	Siam	23 Mei	Londen
"	— Engelsch	Ferozepore	"	"	"	"

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDE.	VAN	DATUM.	NAAR
Junij	23 Z. M. transp	Merwede	Luit. t/z. 1 kl. J. v. d. Meerssen	Vlissingen	21 Dec.	Amsterdam
"	— Nederlandsch	Jedo	W. v. d. Hoeven	Samarang	19 Junij	Rotterdam
"	" "	Californie	M. de Wijn	Soerabaja	"	Samarang
"	— Engelsch	Kate	A. Grange	Shanghai	1 Mei	Cheribon
"	23 Ned. Indisch	Macasser	W. A. J. Kuller	Soerabaja	"	Cheribon
"	" "	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang	"	Cheribon
"	" "	Konigin der Nederlanden	E. Lewis	Soerabaja	20 Junij	Soerabaja
"	— Amerikaansch	Clare	Geo. G. Wellz	Adelaide	26 Mei	Nederland
"	— Ned. Indisch	Alnoer	Sech Maroezie	Samarang	18 Junij	Mauritius
"	— Oldenburg	O. Thien	Adick	Melbourne	25 Mei	Nederland
"	24 Hamburg	Melbourne	"	Singapore	"	Cochin
"	— Ned. Indisch	Srie Palembang	Tan Tjengsan	Cheribon	20 Junij	Cocos Eilanden
"	" "	Singoa	Sech Rafadal	Riouw	"	Amsterdam
"	" "	Altiaator Rachman	"	Balië	"	Soerabaja

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDE.	VAN	DATUM.	NAAR
Junij	25 Nederlandsch	Henriette Geertuida	de Boer	Amsterdam	"	"
"	— Ned. Indisch	Prins van Oranje	Hensig	Rotterdam	"	"
"	" "	Joesroel Karim	Sech Awab Said	Samarang	"	"
"	24 " "	l'Union	G. schuit	Cheribon	"	"
"	" "	Macasser	A. G. Bosch	Singapore	"	"
"	" "	Clipper	L. Eschautier	Cheribon	"	"
"	" "	Bima	Sarif Oemar	Soerabaja	"	"
"	— Nederlandsch	Carolina	L. Struijk	Nederland	"	"
"	— Hamburg	Neckar	F. Brohn	Mauritius	"	"
"	" "	Malvina Vidal	J. J. Kessel	Nederland	"	"
"	" "	Bielefeld	H. L. F. Heert	Cochin	"	"
"	— Engelsch	Harriet	W. Black	Cocos Eilanden	"	"
"	— Nederlandsch	Zeelandia	Blaakert	Amsterdam	"	"
"	" "	Neptunus	P. Schuurman	Soerabaja	"	"
"	" "	Holland	Auffmorth	Nederland	"	"
"	— Ned. Indisch	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang	"	"

